

Vadászok és fegyverkedvelők lapja

11

magasles

Független Információs Havilap

2004. augusztus – II. évfolyam 8. szám

Félelmetes sörétlövés

- Siklózárás Remington
- Környezetbarát lövedékek
- Vadászat és természetvédelem
- Ismét a kóborlókról
- Özhívás
- Argalidublé
- Trófeakiállítás
- Amerikából jöttem...

253 Ft

Nikon Monarch 2.5-10x50 Matte
4 reticle fegyvertávcső
189.990 Ft

Nikon Monarch 2.5-10x50 Matte
4 reticle illuminated fegyvertávcső
239.990 Ft

Nikon Monarch 2.5-10x56 Matte
4 reticle fegyvertávcső
199.990 Ft

Nikon Monarch 2.5-10x56 Matte
4 reticle illuminated fegyvertávcső
249.990 Ft

Nikon Spotting Scope 80
egyenes betekintésű váz
128.250 Ft

Nikon Spotting Scope 80A
ferde betekintésű váz
128.250 Ft

Nikon Sportstar III 8X25DCF
Metallic Black
21.850 Ft

Nikon Action VI 12x50 CF
45.125 Ft

Az árvaltoztatás jogát fenntartjuk.
Egyidejűleg csak egy akció vehető igénybe!

GRUBE Grube Kereskedelmi Kft.
2030 Érd, Kadarka u. 1.
Tel.: 23/520-180
Fax: 23/520-183

FJÄLL RAVEN

- nadrágok
- ingek
- kabátok
- felsőrészek
- kiegészítők

MEINDL
ISLAND PRO akciós ár: **41 115 Ft**

Kérje ajánlatunkat további Meindl lábbelikre.

A fenti ár az előt tartalmazza, illetve hirdetésünkre vonatkozó érvényes!

Kérje legújabb, 2004-es szabadidős termékeinket bemutató katalógusunkat!

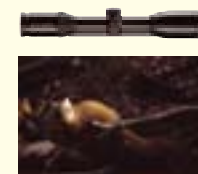
Super-X Power-Point
300 WM kal. 11.66 g
424 Ft

Super-X Silvertip
30-06 kal. 11.66 g
264 Ft

WINCHESTER
AMMUNITION

SZENT HUBERTUS VADÁSZBOLT
7400 Kaposvár, Fő út 40.
Tel.: 82/430-100, fax: 82/511-268

Erről olvashat

Erdőn, mezőn / Márok Tamás: Sípval csalogatva	4
Márok Tamás: Ami vadászható és ami védett.....	28
Takács Szabolcs: A hermelin nyomai	30
Kuriózum / Halmágyi Takács István: Argalidublé	10
Vendégoldal / Dr. Kalotás Zsolt: Korunk „sikerfajai” – a nyest és a nyuszt	14
Csaholó / Szabó-Tóth Péter: Míg a kölykök megszületnek	16
Dr. Vadász / Dr. Czerny Róbert: Hisztériás hercegnő, ártatlan hajadon, vakmerő vénlegény	18
Lőpor / Kovács László: A hónap puskája: Siklózárás Remington	20
A hónap története: Amerikából jöttem.....	22
Félelmetes sörétlövés	24
Csepány Gábor: Szezon előtt, szezon után	32
Környezetbarát lövedékek	34
Vadászetika / Detrich János: Szezon előtt	26
Vadászmozaik	25, 31, 36
A legújabb Zenith technikák	31
Múltidéző / A tengeri nyulak és azok vadászata	33
Naptár / Augusztus	38
Vadászpiac	39
Börze	48
Kedvezménykuponok	48
Terjesztő partnereink	49
Előzetes / Szeptemberi számunkból.....	50

Ebben a lapszámunkban az alábbi partnereinkről talál bővebb információt

Armes Lebrun	35	Hungaro Arms	23	SEFAG Rt.	37
Artwork Photo	2	Kiss & Kolláth	21	Sólyom Fegyverjavító	35
Benkovics Autócentrum	35	Leitz Hungary	19	Sólyom Vadászbolt	48
Cont-Eco Kft.	11	Lovas Nemzet	51	Szent Hubertus	2
Diana Szakképző Iskola	35	Lőrincz és Fia Kft.	48	Szerdahelyi Kft.	29
Erva Kft.	52	Mobilker	48	Tengerdi Kft.	31
Frommer Kft.	21	Modulex	29	Trezor Rt.	48
Grube Kft.	2	Monarchia Vadászbolt ..	17, 48	Várerdei Kft.	48
Hanyi Vadászbolt	48	Remete Vadászbolt	37	Weidmann Kft.	35
Hegyaljai Kft.	23	Rothbart Kft.	48, 49		

Az őzvadászat különleges módja a hívás. Különleges és ritka. Keves magyar vadász lő becsalt bakot, és még kevesebb tudja jól kezelni a csalsípokat. Július vége, augusztus eleje az őz üzekeedésének s így a hívásnak az ideje, ezért tekintsük most át a legfontosabb tudnivalókat!

Síppal csalogatva

Márok Tamás

Előjáróban annyit szeretnék csak hangsúlyozni, hogy őzhíváskor is érvényes mindaz, ami egyébként fontos őzvadászatban. Ugyanúgy ügyelni kell a szélre, a jó rejtőzésre, a csendes várakozásra.

Özet hívni csak párzáskor lehet. Ilyenkor a vadász a suta megfelelő hangjainak élethű utánzásával magához csalja a szerelmes avagy féltékeny bakot. A gidásírás imitálásával a sutát tudjuk behívni, és ilyentájt sokszor jön vele a bak is. Így szól az elmélet, és legtöbbször ezt mutatja a gyakorlat is. Ám az üzekeedés örvénylő szenvedélyei közben néha máshogy történik. Gidahangra is ugorhat egyedül bak, a suta hívására pedig alkalmasint egy másik suta reagál. Szóval mindenre föl kell készülnünk.

„Hívót” más szarvasfélék vadászatánál is használnak a vadászok. Legismertebb a gímszarvas bika hangját imitáló böngöcsiga. Hasonló módon csalogatják Észak-Amerikában a vapitit vagy a jávort és Ázsiában az iszubrát. A virginiai fehér farkú szarvast különös módon hívják párzáskor: a vadász két hullott agancsot vagy ebonitrudat ütöget össze, azt a bika agancscsattogásnak véli, és néha odamegy a zajhoz. A dambika barcogását nehezebb utánozni, és nincs is egyértelmű „jelentése”. De a fekvő bika fölállítására vagy a vonuló megállítására szokták néha alkalmazni.

Mindezek azonban közvetett hívások, inkább a him állatok érdeklődését, kíváncsiságát keltik föl. A böngöcsigát gyakran nem is igazából hívásra használjuk, hanem például arra, hogy magunkat vetélytársnak álcázva jussunk közel a szarvashoz olyan területen, ahol a zajtalan cserkelés lehetetlen, vagy csak a bika hollétét akarjuk ellenőrizni vele, azzal, hogy megszólalásra készítjük. Az őzbakot ezzel szemben közvetlenül hívjuk, hiszen sutájának csalogató hangját használjuk.

Mikor hívjunk?

A legfontosabb: akkor, amikor az üzekeedés az adott területen már elkezdődött, illetve még tart. Ha még nincs üzekeedés, vagy már befejeződött, hiába sípolunk. (Festetich Pál gróf az őzről írott könyvében azt állítja, hogy ő egész évben használja a csalsípokat, párzási időn kívül az szerinte alkalmas arra,

Sípesetek

1996. augusztus 6., Sándorfalva, Csongrád megye.

Az egyik vadász, akitől sípolni tanultam, Juhász József, a Sándorfalvi Vt. fővadásza volt. Sajnos negyven-valahány éves korában leukémiában meghalt. Vele mentünk ki a területükre az üzekeedés csúcspontján.

Egy búzatarló közepén két özet vettünk észre. Jóska megállította platós UAZ-át az út közepén, s távcsővel megállapítottuk, hogy egy jó öreg, ághianyos bak van ott a sutájával. Próbaképpen kidugtuk a kocsit ablakán a buttolót, és ki se szállva megszólaltattuk. A bak föl se emelte a fejét. Pár sípolás után azonban szemből másodéves bakocská közeledett. Odajött vagy 50 méterre, érdeklődve méregetett bennünket. Amint gyönyörködünk benne, látjuk ám, hogy az öreg bak erre fölkapja a fejét, és futva megindul felénk, odajön 100 méterre. Majd hátulról jött még egy kicsi, és oldalról is egy.

Négy bak jött oda lőtávolságra fényes nappal a nyílt úton álló kocsihoz!

1995. augusztus 18–19., Hantos, Mezőfalva, Fejér megye.

Este egy akácós erdőszélen kuporodtunk le. Előttünk 80 m széles lucerna, azon túl kukorica. A buttolóra sokáig semmi, majd 10 perc múlva a kukorica szélében erős zörgés, tőlünk jobbra kiperdül egy bak, s elindul az akácós felé. Erős középkorú 6-os. A sípra figyel, de nyílegyenesen behúz az erdőbe. A bak valószínűleg aludt, s csak a hívásra riadt föl. Sutája elmegetett vissza az erdőbe a gidájához, a bak a suta csapját követte, azért nem jött a hanghoz. A szag biztosabb, erősebb információ, mint a hang. Még egy helyen jött a hívásra fiatal bak.

Másnap reggel ettől a helytől 10 kilométerre. Egy tarló közepén erdőfolt, előttem 150 méterre kukorica, jobbra 100 méterre szotyola. A buttolóra jobbra, a sarokban azonnal zörgés, kilép egy bak, de észrevesz és visszauzik. Továbbmegyek, de ez erdőfoltban riasztás: egy újabb közelgő bak lehetett. Megállok, újra hívok. Balról a kukoricából erős, sötétvörös, középkorú bak ugrik ki, és odajön 120 méterre. Nem sípolok tovább, mire bevált az erdőfoltba.

Fölkerekedek, továbbálok. A helyszíntől 500 méterre a tarlón kis bak szedeget. Jó széllel, jó takarásból 200 méterről rásípok. És föl se emeli a fejét!

Abban az évben azon a területen még ilyen későn is volt üzekeedés. De nem mindenhol! Reggeli második helyemen már nem volt ivarzó suta, ott már leállt a párzás, nem reagált a bak a hangra.

hogy a bak figyelmét fölkeltse, megállítsa, fölállítsa.) A párzás minden területen máskor kezdődik. Röviden: délen és az Alföldön hamarabb, északon és a hegyvidéken később. Általánosságban július 20. és augusztus 20. között zajlik, de egy területen néha 2-3 hét alatt lezajlik.

Honnan tudhatjuk meg, hogy az adott területen tart az őzek párzása? Erre gyanakodjunk, ha július végén hirtelen megélenkül őzeink mozgása. Csalhatatlan jel a kergetőző őzpár, avagy ennek „lenyomata”, az ördöggyűrű vagy boszorkánygyűrű. A fölhevült bak körbe-karikába kergeti menyasszonyát, ilyenkor a fűvet, lucernát vagy más növényzetet körben letaposkák: ezt nevezzük ördöggyűrűnek. Az üzekeedés folyik, ha úgynevezett „kereső bakkal” találkozunk. A párzást ugyanis a suták indítják. Amikor megindul nemihormon-kiválasztásuk, a területet teleszagossítják ivarzó vizeletükkel. Ez a szag mágnesként vonzza a bakot, amely az ivarzó suta csapját vizslaként szimatolva követi, hisz a csapa végén szerelmi légyottot remél. Ezért a földet szimatoló kereső bak az üzekeedés megindulását jelenti.

Az ivarzó, bakkal incselkedő suták gyakran magukra hagyják gidáikat, ezért ha a területen magányos, esetleg síró őzgidával találkozunk, közvetve ez is arra utal, hogy a párzás tart. Üzekeedést jelez az is, ha az őzsuta később ismertető három hangját halljuk a határban.

Ám ne feledkezzünk meg mindennek az ellenkezőjéről se! Ha sutát látunk gidával, bak nélkül, vagy magányos bakot, mely nem keres, akkor valószínű, hogy párzás még vagy már nincs.

(Blaumann Odón felvétele)

Mindezt azért hangsúlyozom, mert őzet hívni csakis akkor lehet, ha az adott területen van üzekedés. Ellenkező esetben a sípolás eredménytelen, sőt káros, hisz őzeinket összezavarják a hangok. Üzekedési időn kívül a bak általában riasztással reagál a híváshoz használt hangokra.

Egy adott területen évről évre ugyanakkor kezdődik az üzekedés, de az időjárás ezt pár nappal befolyásolhatja.

Ami a napszakot illeti, legeredményesebbnek a reggeli és a délutáni órákat tartják. Ahol azonban sok az őz, és javában tart a párzás, ott egész nap sikerrel hívhatunk, tekintet nélkül az órára és az időjárásra.

Legkedvezőbb a csendes, napos, de nem túl meleg idő, ám ha a bak ugrani akar, akkor bármilyen időben ugrik.

Hol hívjunk?

Erre a kérdésre Micimackó jut eszembe. Amikor Malackával elefántot akartak fogni, és azon tanakodtak, hová ássák a csapdát, „Malacka azon a nézetten volt, hogy bizony legjobban lesz arrafelé megásni, ahol az Elefánt tartózkodni szokott, legfeljebb néhány lépésnyi távolságban.”

Őzet ott hívunk, ahol van, vagy ahogy Bertóti István, a hívás professzora mondta: elengedhetetlen a terület őzjárta részeinek ismerete.

Esélyünk annál jobb, minél több a területen az őz, s minél őzdúsabb pagonyt választunk. Itt matematikailag is valószínűbb, hogy a hívás hangja eljut egy bakhoz, másfelől minél több az őz, annál hevesebb az üzekedés lefolyása. Annál több az összeütközés, annál féltékenyebbek a bakok, annál jobban ugranak.

Megfelelő fedezetet kell keresni, ott csendesen meghúzódni. Fontos a szélirány. A bak tulajdonképpen bárhonnan jöhet, de a legesélyesebb részek a sűrű, a kukorica, napraforgó széle felé legyen jó szelünk. Elhelyezkedés után célszerű 5-10 percig csendben maradni, ha a bak hallótávolságban van, ennyi idő alatt megnyugodhat.

Abban a legtöbb szakértő egyetért, hogy a bakot oda kell hívni, ahova szívesen megy. Merán Fülöp szerint a világosból a sötétbe. A fölhevült párzó bak sem veszíti el teljesen elővigyázatosságát, ezért fényes nappal nem szívesen jön ki nagy nyílt térségre, tarlóra, lucernára, rétre. Másfelől – s ez már az én tapasztalatom – könnyebben csalható olyan helyre, ahol nagy valószínűséggel suta tartózkodhat. Tehát például egy árnyas szálerdőbe vagy egy bokros, gázos rétre. Ugyan miért süttetné magát az özmenyasszony kint, a tűző napon?

Köztudomású, hogy a bakok tavasszal territóriumot foglalnak maguknak. Közkeletű tévhit, hogy ezt üzekedéskor elhagyják. Egy bak területén belül 2-3 suta is él, először ezeket keresi föl párzáskor. Revírjét csak akkor hagyja el, ha abban nincs ivarzó suta. Ám a keresés kockázatos dolog, hisz át kell merészkedni egy másik bak felségterületére. Saját birtokát a bak jól ismeri, benne otthonosan mozog. Ezért azon belül hevesebben, magabiztosabban reagál a hívásra is. Ha például a panaszzhanggal „beletalálunk” egy erős bak otthonának közepébe, a hatás elementáris lehet. Mintha egy férfi mondjuk saját kertjében napozgatva azt hallaná,

hogy barátnője a hálószyobában kéjesen sikongat, s egy másik pasas nevét lihegi...

2003. augusztus eleje, Sárboárd, Fejér megye.

Vadásztársam nagyvadas barátját hívta meg hozzánk egy bakra. Mivel közös kóborlásainkon néhányszor sikeresen sípoltam, arra kért, hogy segítsek. Az engedély 300 grammig szólt. A vendég, Viktor, harmincas éveiben járt, tapasztalt nagyvadász volt, de hívott bakot még nem lött. Pus-kája 7x64-es stucni, 11,2 grammos cseh SB löszert használt.

Pirkadatkor találkoztunk, s ketten indultunk vele hívni egy alkalmas erdőszélre, Attiláék másfele mentek. Egy akácós völgy felső szélén cserkeltünk, balra tőlünk fölhántott búzatarló. Épp ki-világosodott, amikor egy beszögelléshez értünk. A tarló jobbra mélyen benyúlt az erdőbe, a fák sora kb. 200 méterre folytatódott. Közben azonban úgy 150 méterre kis domb húzódtott meg.

Lekuporodtunk az erdő sarkánál. Viktor még nem volt híváson, és a szemén láttam, hogy erős kétségei vannak. Amikor pár perc várakozás után fölnyikorgott a buttoló, szánakozva nézett rám. Amikor viszont a második strófa után szemben, a domb mögött megjelent egy őz, csaknem fölkiáltott a meglepetéstől.

1996. augusztus 8., Kislók, Fejér megye.

Erdész barátommal mentünk ki hívni, ő lehetett volna bakot. Egy kis völgyben 70 méter széles lucernatábla, alsó szélén vízfolyás, felső oldalán középkorú akácós, annak a szélébe húzódtunk be Lajossal, s a földre kuporodunk. Jobbra, úgy 200 méterre gázos csík.

Alig helyezkedünk el, a gázos mellett kereső bak tűnik föl. „Készülj, pillanatok alatt itt lesz!”, mondom neki. Amint megszólal a buttoló, a bak nyomban for-

lított, hogy bak, figyelt ránk. Újra sípoltam, közeledett. Amint kibukkant a domb mögül, látszott, hogy erős testű, öreg bak, magas agancsal. Ekkor azonban föltűnt mellette egy sokkal kisebb másik őz is, egy sutácska. A bak azonban folyamatosan közeledett a hívásra. Mikor elhallgattam, megállt, amikor újra sípoltam megindult, de nem futott be. Úgy 120 méterre lehetett a domb oldalában, amikor eldöntöttük, hogy vékony az agancsa és alig van hátsó ága, a súly is épp a hátáron lehet.

„Ha jól áll, lödd meg!”, mondtam. Viktor megvárta, amíg teljesen keresztbe fordult, és ülésből, nyugodtan, mindkét könyökét kitámasztva lött. A bak a lövésre felénk fordította a fejét, majd kényelmesen befutott az akácosba. Mintegy 100 méteren át követtük a mozgását. Alatta porzott föld, Viktor mélyen csalódott volt a hibázás miatt. Nekem azonban gyanús volt, hogy igen alacsonyan futott.

Nem cifrázom, az erdő szélétől 50, a rálövés helyétől 150 méterre ott feküdt az öreg bak tökéletesen blatton löve. És ennyit elszaladt. Ez a bak sutával volt, de az valószínűleg nem ivarzott, ezért jött a hívásra.

dul, és úgy 100 méterre megközelít bennünket, ott megáll, s néz felénk. Szépen kifent, öreg bak, barátomat lövésre biztatom, ő azonban még méregeti az agancsot.

Meg voltam győződve, hogy a bak újabb sípolásomra bevágta-zik. Ám nagy kópé volt, mert beváltott az akácosba, és a takarásban óvatoskodott oda hozzánk. Sajnos, nem láttuk meg, de úgy 20 méterről rekedten ránk riasztott. „Jónál jobb helyzetre nem kell várni!”, szokta mondogatni apám.

A búvós hangok

Az őzhívásra négy hangot használhatunk. Ezek utánzására célszerű négy külön sípot használni. Némelyik síp ugyan átállítható más hangra is, de efféle próbálgatásra nincs idő, és a kísérletezgetés több kárt csinál, mint hasznot. Aki igazán sikeres akar lenni, annak mindegyik hang utánzását meg kell tanulnia, mert az üzekedés különböző periódusai-ban, más vadászati helyzetekben és időjárási körülmények között más és más hangot kell használnunk.

A legismertebb az őzsuta „vágyakozó, hívó” hangja. Ezt akkor hallatja az özmenyasszony, ha ivarzása megindult, és vőlegényre vágyik. Ha ez a hang egyedülálló bak fülébe jut, biztosan beugrik rá. A „hívó” hang használata a párzás elején és végén a legeredményesebb, amikor kevés a párzó suta és sok bak van suta nélkül, avagy bármikor, ha egy bak egyedül van. Suta mellől ezzel a hanggal nemigen lehet elcsalni a bakot.

A következő két hang keletkezésének oka és „hatásmechanizmusa” hasonló. A „panaszhangot” a suta akkor hallatja, ha fölhevült bakja túlságosan elszántan kergeti, esetleg orrával, agancsával bökdösi. A szerelmi sanyargatás szélsőséges esetben a sutából „vézsírámot” fakaszt. Ez kétségbeesettebb, hangosabb, szívemarkolóbb, mint a panaszzhang.

Az őzbak önző, mogorva, agresszív fráter. Kicsi tanyával beéri, de területéhez erősen ragaszkodik, azt más bakoktól elszántan védelmezi. A panaszzhang és a vézsírám a bak számára azt üzeni, hogy az ő területén egy másik bak sanyargat egy sutát. Az ő sutáját! Öntudatos bak ezt nem tűri, megmutatja, ki az úr a háznál, elkergetni a betolakodót!

Ez a két hang a bak féltékenységét és területvédő ösztönét ébreszti föl. A panaszzhang és a vézsírám előnye a hívó hanggal szemben, hogy azok legtöbbször arra a bakra is hatnak, amelyek sutával van. Asszonya mellől is el tudjuk vele hívni a hetyke legényt. A másik előny, hogy messzebbre hangzanak. Bertóti szerint a panaszzhangot és vézsírámot csendes időben 5-600 méterről is meghallja a bak. A hívó és a gidahang ideális esetben is csak 400-450 méteren belül hatásos, de inkább csak 2-300 méterről.

A panaszzhang az üzekedéshez kötődik, a vézsírám nem. Ez minden halálosan rémült őz hangja. Ha kutyák szorongatják, vagy ha egy sebzettet a vadász maga fog el s tarkóz le, ugyanezt a hangot adja. A többi őz menekül ettől a hangtól, ezért véleményem szerint ezzel csinján kell bánni. Bertóti több esetet is leír, amikor a hívásra befutó, de valamiért elugró bakot egy vézsírámmal meg tudta állítani, s így alkalom nyílt a lövésre. Ezt én is kipróbáltam már, működik. Ám – noha az üzekedés hevében sok minden előfordulhat – ez nemigen sikerül, ha a bak szagot kapott, vagy egyértelműen fölismerte az embert, inkább akkor reagál rá, ha csak erősen gyanakszik, de még nem szerzett teljes bizonyosságot.

Hívhatunk még „gidahanggal” vagy „gidasírással” is. Az őzsuta a szerelem hevében magára hagyja gidáját vagy gidáit. A magányos gidát megtámadhatja kutya, róka, vadmacska, vagy ahol akad, hiúz és farkas, avagy csak egyszerűen fél. A gida sírására anyja legtöbbször visszatér, hogy kicsinyén segítsen. Ilyenkor a távol lévő suta sokszor hozza magával bakját is. A gidahanggal való hívás előnye, hogy akkor is be lehet vele hívni a bakot, amikor sutával van, és a hívó hang hatástalan. Hátránya, hogy elég halk, és hogy a beugró suta mellől esetleg elmarad az óvatos vén bak. (Még nem volt alkalmam bakot hívni olyan helyen,

ahol sok a nagyragadozó, ám föltételezem, hogy ott a gidasírnak más lehet a hatása. Lehet, hogy hamarabb jön rá a suta. Ám az is lehet, hogy nem reagál! Hisz ha szerzett már tapasztalatot hiúzzal, farkassal vagy medvével, inkább elmenekül.)

Hangszerkészlet

Magyarországon széles körben kapható a hívóhangot utánzó fasíp. Van magyar és német gyártmány is. Egy tolokával vagy egy csavarral állítható, s így gidahangra is behangolható. Ezzel elkezdhetjük próbálkozásainkat, s ha már van némi tapasztalatunk, sikerélményünk, akkor ráérünk drágább eszközök után nézni.

Jól használható a német gyártmányú úgynevezett buttoló. Ez gumilabdával egybeépített síp, mellyel szintén a hívóhangot lehet utánozni. Használata könnyű.

Komplett őzhívó garnitúrát ajánl az osztrák Faulhaber cég. A zöld műanyag tokban négy síp található: gidasíró (Kitz), hívó (Fiep), panaszhang (Sprenghiep) és vézsírám (Geschrei).

Én gidahangra legszívesebben fasípot, hívóhangra buttolót, panaszhangra és vézsírámra Faulhabert használok. Nem mindegy, hova rakjuk eszközeinket. Nekem egy sokzsebes mellény vált be, a buttolót akár zsebből is megszólaltathatjuk, ez különösen akkor előnyös, ha a bak már a közelben van. Mások szeretik a nyakukba kötni a sípot.

Egy cikkben elmagyarázni lehetetlen, hogyan is kell sípolni. Aki meg akarja tanulni, kérjen segítséget a hívásban tapasztalt vadásztársától, és figyelje az őzek természetes hangjait üzekedési időben. Próbálja azokat utánozni! Nem minden sípnek egyformán jó a hangja, s vannak köztük hangolhatóak. A boltban érdemes próbálgatni az azonos típusúakat, és a legjobb hangút választani. Aki tapasztalatlan, vagy rossz a hallása, kérje meg egy gyakorlott vadásztársát, hogy állítsa be a sípját.

A hívás néha úgy is sikerül, ha az utánzás nem tökéletes. A fölhevült, szerelmes, féltékeny vagy épp álmából ébredő bak néha akkor is reagál, ha a hang csak kicsit hasonlít az eredetire. Persze minél élethűbben pikulálunk, annál több sikerre számíthatunk.

Hívás kezdőknek

Én kezdő őzhívóknak mindenképpen a buttolót ajánlom. Azt nem kell állítani, könnyebb kezelni, mint egy sípot. Legbiztosabb a siker, ha találunk egy kereső bakot, hallótávolságon belül elrejtőzünk, és a hívóhangot szólaltatjuk meg. Nem olyan nehéz feladat ez, hisz a kereső bak keveset törődik a külvilággal. Bakunk 99 százalékban bejön. Sőt legtöbbször úgy jön, mint a gyorsvonat! Ha mód van rá, még sípolás előtt nézzük meg alaposan, legalább körülbelül határozzuk meg a korát és az elejthetőségét, mert gyakran erre alig marad időnk.

Nagyon élvezetes és tanulságos, ha látjuk a hívott bakot, és folyamatosan figyelni tudjuk reakcióit. Ez értékes tapasztalat arra a sokkal gyakoribb esetre, amikor látatlanban kényszerülünk sípolni.

Az üzekedés derekán minden valamirevaló bak sutával van. Biztos menyasszonya mellől egy másik suta kétséges epekedése nem csábítja el. Ilyenkor panaszhanggal, a vézsírámval érhetünk el eredményt, vagy a gidahanggal. Akinek csak két sípja van, java üzekedési időben föltétlenül gidasírással próbálkozzon. A panaszhangot nehéz jól fűjni, ezért kezdőknek nem ajánlom. A vézsírám meg nagy zavart tud okozni

2001. augusztus eleje, Rösze, tanyák, Csongrád megye.

Festő barátom kapott a társaságánál egy bakot, hívással próbáltam segíteni az elejtésben. Hajnalban egy nagy, akácossal határos gazosban három őzet vetünk észre: egy sutát, egy gombos gidabakot és egy „agancsos bakot”. Tőlünk jobbra, 250-300 méterre csipegettek. Lekuporodtunk az erdő szélébe és megszólaltattam a buttolót. A bak rá se hederített, pedig biztosan hallotta. Odament a sutához, de nem kezdte hajtani, és a kis bakkal se foglalkozott, eltávolodott tőlük, evett tovább. A suta nyilván nem folytatott.

Negyedórányi meddő „buttolás” után azt javasoltam Jánosnak, hogy cserkeljen rá a bakra, mert az láthatóan nem jön a hívásra. Ha irányába tud érní az erdő szélén, lőtávolságra lesz. Én maradtam a helyemen. Barátom elindult, én azonban tovább sípoltam. Egy perc se telt el, János alig távolodott el tőlem, a bak egyszer csak fölvetette a fejét és felém figyelte. Sípolok, a bak bizonytalanul felém lép néhányat. Újabb sípolás, a bak határozottan megindul, és vagy 50 méterrel közelebb jön. Ezt persze János is észrevette, s tőlem kb. 50 méterre az erdő szélén letérdelt és figyelte. Újabb három-négy

hang, és a bak bevágta, tőlem 80, Jánostól 60 méterre volt. Mivel felém figyelte, neki éppen keresztbe állt, és szépen oldalba lőtte. A visszarakás elején álló, érett, 8-9 éves bak volt, 350 grammos agancssal. Nyálcsordító trófea, de az élmény sem volt akármilyen.

János még nem lőtt hívott bakot, de nekem is elgondolkodtató volt, hogy a bak 15 percig rám se hederített, majd egy pillanat alatt beugrott. Sokszor történhet ugyanígy, amikor nem látjuk a bakot. Vagy időnek előtte odébb állunk, s a bak nem jön be. A másik tapasztalat, hogy amint abba hagytam a sípolást, a bak megállt, s csak akkor indult el újra, amikor megint megszólalt a hívó hang. Ha egyik vadász hív, a másik pedig bírál és lő, akkor célszerű egymástól kisebb távolságban elbújni. A bak mindig a hang irányába figyel. Akinek csak hívni kell, az akár lefekhet a fűbe, vagy teljesen meghúzódhat egy fa mögött, s az őz nem veszi észre. Közben pedig a másik vadász kényelmesen elbírálhatja és meglöheti. Azért is kedvező ez a helyzet, mert a hívott bak legtöbbször szemből érkezik, nehéz rá löni. Ilyenkor viszont a lövőnek épp az oldalát mutatja. Persze, nem mindig lehet kiszámítani, honnan jön a bak, de a ha látjuk, meg lehet tervezni a dolgot.

Árak

Egy buttoló ára ma 6500-7000 forint a vadászboltokban. Létezik egy kisebb változata is, Mundblatter universal a neve, azt 3750-

ért kínálja az egyik üzlet, de az nincs egybeépítve gumilabdával, szájjal kell fűjni. Egy gida és suta hívóhangra állítható Hubertusz meggyfasíp 3000 forint. Teljes, 4 darabos Faulhaber készletet az általam megkérdezett boltokban nem tartottak, ára ma 14 000 forint körül van. Ebből létezik egy 2 darabos is, amelyikben gida és suta hívóhangon megszólaló síp található, ennek az ára 5400 forint.

a területen, ezért csinján bánjunk vele!

Mindez azonban inkább csak elmélet. Még gyakorlott őzhívók is sokszor váltogatják sípjaikat. Lehetnek olyan napok, amikor minden sikerül, amikor a bak még a kocsizörgésre is ugrik, és lehetnek olyanok, amikor – bár van üzekedés – semmilyen szép szó nem használ, a bakok nem reagálnak.

Az őzhívás a vadásztól különleges képességet követel: a hangutánzás képességét. Ezt jó zenei hallás nélkül nem lehet megtanulni.

A nagyvad vadászat az esti és a reggeli órákra korlátozódik. Sípolással viszont egész nap vadászhatunk őzakra. Ilyenkor napközben is aktívak az őzek, de a csalogató hangok akárhányszor fölkeltik az alvó bakot is.

Nem kell minden behívott bakot meglőni! Szerencsés hívónapon akár 8-10 bakot is megsemmisíthetünk alaposan, teljes napvilágnál, közelről. Ha nincs lövési szándékunk, lehetőleg ne csaljuk túl közelre a bakot. Ha szagot kap, vagy észrevesz, abban az évben már nemigen fog ugrani a sípra. (Persze ha szép fiatal bakunkat „nevelni” akarjuk, akár szándékosan is megriaszthatjuk...) A hívás jó alkalom arra, hogy őzálományunkat alaposan megismerjük. A párzási ősztön megbolondítja a bakokat, megfélekednek óvatosságukról, ezért üzekedéskor nagyobb eséllyel találkozhatunk óvatos, vén bakokkal, mely igaz vadásznak a legkívánatosabb zsákmány.

Végül pedig, de legelsősorban: az őzhívás végtelenül izgalmas vadászati mód, s egy saját hívású bak meglövése pompás élmény.

(Blaumann Ódon felvétele)

Az argali, az ázsiai vadbirka a legkívánatosabb vadásztrófeák egyike. (Részletesebben keretes írásunkban.) Keveseknek adatik meg a lehetőség, hogy elejtsenek közülük egyet is. Még ritkább azok sora, akik többet lőttek. Dublét – egyszerre kettőt – pedig alig néhányan. Mi, magyarok, nem állunk rosszul argali ügyében. Az első magyar argalidublét 1930-ban esett, és gr. Apponyi Henrik lőtte. A Kanadában élő Ugray Tamás pedig nemcsak számos alfaját ejtette el e csodavadnak, de világrekord argalicsigát is ejtett!

Argalidublét

Halmágyi Takács István

Argalira, a föld legcsábítóbb vadbirkájára vadászunk barátommal az Altaj-hegység és a Góbi sivatag határán. Egy kísérővel és egy tolmáccsal négyesben vándorolunk lóháton, vízlelőhelytől vízlelőhelyig. Szinte mindennap másutt verünk tábor. Aznap egész napi lovaglás után, délután négy óra körül érünk vízhez, ahol leverhetjük sátrainkat. Táborunk 2350 méter magasan, egy magasabb hegy oldalában fekszik. Hátunk mögött vagy háromszáz méteres, majd függőleges sziklafal, amely egyre alacsonyodva oldalról is körül fog minket. A sziklafal ölelte tisztás közepén kristálytisza, friss forrás, körülötte erőfelé igen ritka kincsnek számító dús, zöld fű. Az ilyen helyet nevezik oázisnak egy földrésszel arrébb.

Délután öt körül kapunk ismét lóra, mert a vad későn mozdul, későn is sötétedik, tart a lövilág, érdekes lehet még egyet fordulni. A táborról jó órát lovagolunk. Eleinte lefelé haladunk, meredek sziklák közepette. Aztán rövid völgybéli sétalovaglás után elindulunk felfelé. Szerpentinszerűen kanyargunk, így is csodálom, hova fel nem visznek minket ezek az apró mongol lovak. Mikor már ők sem tudnak továbbhaladni, gyalog kapaszkodunk tovább. Végül

egy csúcs közelében, magasságmérőm szerint 2740 méter magasan állapodunk meg. A kísérővadász arra, a tolmács amarra, mi pedig erre távcsövezünk, és keressük az argalikat, de hiába. Eredménytelen távcsövezéssel múlnak az órák.

Este kilenc körül, mikor már azt számolgatjuk, hogy itt ugyan meglehetősen későn sötétedik, mégis lassan ideje lenne visszaindulni a táborba, kísérővadászunk jó hírt hoz. Úgy órányi távolságra két kost látott, az egyik nagy, a másik közepes. A sötétedésig rendelkezésre álló idő kissé kevés, de meg lehetne próbálni, ha van kedvünk. Természetesen van! Viszszafelé ugyan már biztosan sötét lesz, de ha a folyóvölgyet követjük, csak hazatalálunk.

Indulás. Gyalog a lovakig, majd azokat is száron vezetve le a völgybe. Ott nyeregbe szállunk, előbb ügetés, majd lépés. Jó óra múlva lórol szállunk. Mivel reményeink szerint mindjárt löpözicióba kerülünk, a lovakat, csomagokat, sőt, még „túlélő” hátizsákomat is hátrahagyva, csőre töltött puskával kapaszkodunk felfelé. A gerinc alatt tíz méterrel pihenő, kiszuszogjuk magunkat, majd óvatosan fel, kidugjuk a fejünket és a kísérővadász segítségével megtaláljuk a két kost. Úgy egy kilométerre fekszenek tőlünk.

– Igaz, mondtátok, hogy messze kell löni, de hogy ennyire messzire, azt nem – pikírtkedem a tolmácsal.

– Kicsit tényleg messze vannak – állapítja meg ő is. – Arról a gerincről tudnátok löni? – kérdezi.

Az a gerinc még mindig vagy 500 méterre lehet a birkáktól, de közben minket is elkap a lendület. Szent esküvéssel állítjuk, hogy onnan már tudnánk löni. A szelünk rossz, takarásunk alig, és rövidesen túl sötét lesz, de így is megpróbáljuk. Csúszunk, mászunk, kapaszkodunk, tapadunk a sziklákon, nehogy a híresen jó szemű állat meglásson. Barátom morog,

hogy az orra is híresen jó, és a szél pont feléjük fúj. Lehurrogom a defetizmusát.

Közben a kísérővadász mást gondol ki. Lát egy sziklát, amely közelebb van a kosokhoz, mint az előbb kinézett gerinc, és talán a szele is jobb. Menjünk oda! Mély vágásban haladunk az erősödő szürkületben, lábunk alatt billegnek a kövek, mégis inkább futunk, mint megyünk. Félünk, hogy ránk sötétedik.

Közben a nagy igyekezetben megrándítom a bokám. A könnyem csorog, de nem állhatunk meg. Sántikálva, botladozva haladok az egyre sűrűbb homályban. Végre odaérünk a kinézett sziklához, kezdődik a kapaszkodás. Mivel sérült lábam használhatatlan, elég nehezen megy. Szerencsére a hegyoldal elég meredek, hogy a lábfejem helyett a térdemen járjak. Rövidesen azt is kékre-zöldre verem, azért valahogy felkínlódom magamat. Óvatosan a gerinc fölé emeljük fejünket. A szemközti hegyoldal gyér fűvű foltján legalább 250-300 méterre két argali fekszik, egy egész világos színű és egy barna. Úgy döntünk, mindketten megpróbálkozunk a lövéssel.

A gyors kupaktanács rögzíti, hogy ha mindketten felkészültünk és célra tartunk, akkor (a korábbi sorszárságnak megfelelően) először én lövök, rögtön utánam a társam. Kidugom a fejem a gerinc fölé, barátom mellém hever. Hatosra letekert távcsővel hosszas keresgélés után találok meg a kost, kis fehér folt csupán. Hiába tekerem fel tizenkettesre, még mindig nem tölti ki a száldereszt vastagabb részei között lévő teret. És sötét van, nagyon sötét, ez tényleg az utolsó utáni lövilág. Áldom a szerencsém, hogy az 56-os céltávcsővem van a fegyveremen, nem a sokkal kisebb fényerejű 42-es.

– Lőhetek? – kérdem barátomat.

– Lőj, amikor neked jó! – hangzik a suttagó válasz.

Nehezen tudom rögzíteni a szálderesztet a sötétben alig derengő vad oldalán. Mikor úgy érzem, minden a helyén, lövök. A dörrenést ide-oda verik a hegyek. A kísérők ujjonganak: Talált! Reflexszerűen új töltényt rántok a csőbe.

– Löni! Gyorsan löni! – dirigálnak.

Újra ráfogom fegyveremet a fehér kosra, de mozdulatlanul fekszik, tehát társam lövése az, amelyik nem halálos, oda kell besegíteni. Keresem a másik kost a sötétben. Először nem találok, mert felugrott helyéről, aztán egyszer csak megpillantom, ahogy megáll és visszanéz társára. Sötét teste teljesen beolvad a háttérbe, de a kelő hold fénye megcsillan koronaszőrein, így csak hátának körvonala látható, vagy inkább sejtető. Elfele, 45 fokos szögben, keszegoldalt áll. Mindegy, sebzett löni kell! Lövök. A kos jelzi a találatot, két hátsó lábával kirúg, ami has-

lövésre utal, de mire ismételnék, addigra eltűnik a gerinc mögött. A kísérők lelkesen gratulálnak.

– Meglőttük őket! – borulok barátom nyakába.

– Nem. Csak meglőtted őket. Én nem lőttem. Már nem láttam eleget a lövéshez, túl sötét volt. – válaszolja.

Rövidesen tisztázzuk a történeteket. Társam céltávcsőve gyengébb fényerejű, az az utolsó utáni lövilág, ami nekem, nagyobb szürkületi értékű távcsővemmel, fiatalabb szememmel még épp elég volt, neki már kevésnek bizonyult. Elvégre már elmúlt este 11 óra! Igazi úriember lévén nem szólt, nem akart engem megzavarni. Lövésem után a kísérők nem vették észre, hogy ő nem tüzelt, azt hitték, a visszaverődő visszhangok között talán nem vették észre a második lövés csattanását. Keresőtávcsővükben látták, hogy a második kos mozog, ezért bíztattak minket az ismétlésre. Én pedig, mikor azt hittem, a sebzett második birkára lövök, valójában sebzetlen kost találtam el. Így hát argalidublét lőttem. Ennek anyagi és egyéb vonzatain még ráérek aggódni, egyelőre ez a felhőtlen öröm ideje.

Miután mindenki mindenkinek a nyakába borult, indulunk megnézni a tűzben rogyott állatot és a rálövés helyét. Bokám egyre jobban fáj, már alig tudok lépni. Mire odaérünk olyan sötét van, hogy kosomat csak akkor veszem észre, mikor majdnem felbukom benne. Nézni nem is tudom, csak tapogatni. A másik utánkereséséről reggel előtt szó sem lehet.

Nincs sok idő örvendezni. Vissza kell gyalogni a lovakhoz, azokon visszalovagolni a táborba, a virradatot követően pedig indulás vissza ide. Elindulunk. Egyre nehezebben megy a járás, hiszen már nem látom, hova, mire lépek. Hamar belátom, képtelen vagyok visszagyalogolni a lovakig. Módosítunk a terven. Társammal itt maradunk, mongol kísérőink pedig elmennek és idehozzák a lovakat. Itt alszunk meg, reggel annyival előbb tudunk az utánkereséshez fogni. Enni- és innivalónk ugyan nincs, de hát mindünk nem lehet. Lényeg, hogy sikerrel jártam. ▶

CONT-ECO KFT.
 9700 Szombathely, Szent Gellért u. 17.
 Tel./fax: 94/325-672
 conteco@axelero.hu • www.cont-eco.hu

Elektromos és mechanikus
 vadkárrelhárító kerítések építése,
 villanypásztorok kis- és nagykereskedelme.

**KIVITELEZÉS • KERESKEDELEM
 SZOLGÁLTATÁS**

Kísérőink hamar eltűnnek az altaji éjszaka sűrűjében, mi pedig rövidesen vacogni kezdünk a gyorsan hűlő éjszakában. Hiszen az egy szál ing, ami elég volt a lövés előtti vad hajszában, kevésnek bizonyul a lassan fagyó pont körüli hidegben. Mit nem adnánk a nyeregkápán hagyott felszerelésünkért! Mellényem zsebében gyufásdobozt találok, benne néhány szál gyufa zörög. Nosza, rakjunk tüzet! Négykézláb, tapogatva gyűjtjük csillagfényénél a sivatag hagyományos tüzelőjét, a száraz állati ürüléket, s mert az igen nehezen gyullad, száraz fűvet is hozzá. Sajnos a sziklák között kevés a trágya és a fű is. De sok tapogatás, némi kínlódás, odapörkölt körmök és szorgalmas fűjkodás árán fellobban a trágyatűz. Fényénél már könnyű újabb muníciót találni a tűz táplálásához.

Hogy már nem kattognak fogaink a vacogástól, rögtön nő az igényszintünk, ihatnánk támad. Szomjunkat azonban nincs mivel oltani, ha csak kísérőink nyereg táskájában nincs víz. A kíséret és a lovak viszont csak nem akarnak megjönni. Már több mint három órája elmentek, réges-rég itt kellene lenniük. De fogalmunk sincs, merre járnak. Csak a csillagok

ragyognak felettünk a tiszta égbolton. Fáradtak vagyunk, sztoikusán álomba merülünk. A sötétben eltévedt és hosszasan kevergő mongolokat alig parázsló tűz és sziklarengető horkolás fogadja.

Érkezésükre azért felriadunk, testvériesen elosztjuk a lovakon maradt tartalék ruhadarabokat barátommal, jól megrakjuk a tüzet és ledőlünk köré. Reggel hatkor, a kelő nap fényében álmos pillantásokkal bámulunk egymásra. Enni-, innivaló híján egyből indulunk az argalik után. Az első ott fekszik, ahol tűzben rogyott. Szőre szinte fehér, csigái hihetetlenül vastagok, de nem túl hosszúak és nincs meg bennük az argalakra oly jellemző bentről kifelé csavarodás. Ráadásul az egyik oldala sérült, vagy tíz centi letört a szarvból, verekedős természetű krakéler lehetett. Akkor is a világ legszebb argalitrófeája!

Nem érünk rá sokat gyönyörködni, meg kell keresnünk a másikat. A széles vérnyomot nem nehéz követni, mintegy négyszáz méter után megpillantjuk. Egy szikla tövében fekszik, felállni már nem tud. Megadom a kegyelemlovást. Ez barna, és amint közelebb érünk, látjuk, hogy trófeája jóval hosszabb az elsőénél. Kicsit talán vékonyabb, de jóval hosszabb, és a terpesztése is nagyobb. Úgy csavarodik kifelé, ahogy az argalitrófeáktól megszoktuk.

Fényképezés, videó, majd a nyakbőr lenyúzása, a fej levágása. Vezetéklövünk nem lévén, a bőr hátizsákomba kerül, míg a koponyával, főzetlenül jó harminckilós csiga a nyeregbe, a mongol vadász pedig a nyereg mögött ülve egyensúlyozza a dög nehéz fejet. Így jutunk vissza az első állathoz. Újra fénykép, videó, fejlevágás, ez a másik mongol lovára kerül. Egyre szomjasabbak vagyunk, a nap egyre magasabban áll, egyre melegebb van. Éjjel ugyan majdnem fagyott, de most 30 fok feletti a meleg. Ilyen a sivatagos magasföld klímája. Tegnap jó háromórányi volt az út a tábortól idáig, most fáradtabbak vagyunk, és két trófea nehezíti a dolgunkat. A lábam sokkal kevésbé fáj, mint tegnap este, de azért még nem az igazi. Szerencsére az út javát lovon fogjuk megtenni – vigasztalom magamat. De nincs értelme sokat töprengeni, neki kell vágni és menni kell!

Az ezt követő ötórás utat ellenségeimnek sem kívánom. A folyómederben lóháton, a hegyvonulaton át lóról szállva haladunk, én fájós lábammal, társam önfejű lovával, a két mongol a trófeákkal kínlódva. Kétszer látunk árnyékot egy-egy kihajló szik-

Argali (*Ovis ammon*)

Az emlősök osztályába, a párosujjúak rendjébe, a kérődzők alrendjébe, a túlkös szarvúak családjába tartozó vad.

A földön élő vadbirkafélék legnagyobb testű, legnagyobb trófeát növesztő faja az argali, amely Ázsia szívében él 3000–4500 méteres magasságban, a Pamírban, a Tien-san-hegység oldalában, az Altaj-hegységben, a Góbi sivatagban és Nyugat-Kínában. Neve mongol eredetű. Általában barna vagy szürkésderes színű, hasa és alsó lábszára fehér. Magassága meghaladja a 120 cm-t, súlya elérheti a 200 kg-ot. Élőhelye és jellegzetességei alapján számos alfaját különbözteti meg a tudomány. Vadászati szempontból további felosztások használatosak, mert a birkabonland statisztikavadászok kedvéért újabb és újabb alfajokat határoznak meg. Így a változatok száma egyre szaporodik, jelenleg – ha minden igaz – ezek a következők:

- Altaj argali (*Ovis ammon ammon*)
  - Marco Polo argali (*Ovis ammon polii*)
  - Tien Shan argali (*Ovis ammon Karalini*)
  - Góbi argali (*Ovis ammon darwini*)
  - Gansu argali (*Ovis ammon dalailamae*)
  - Sair argali (*Ovis ammon sairensis*)
  - Hangai argali (*Ovis ammon sp.*)
  - Karaganda argali (*Ovis ammon collium*)
  - Littledale's argali (*Ovis ammon Littledale*)
  - Tibet argali (*Ovis ammon hodgsoni*)
  - Saira argali (*Ovis ammon sairensis*)
  - Kara-tau argali (*Ovis ammon nigrimontana*)
  - Szvercov argali (*Ovis ammon svertzovi*)
- (A felosztás a fenti okok miatt vitatható.)

lafal tövében, ott meg is állunk hűsölni. A végén már nem szólunk, csak nyögtünk és káromkodtunk. Szájunk mint a tapló. Új értelemmel telt meg számomra az eddig is igen pasztikusnak talált „vattát köpni” kifejezés. Mikor egy gerincről a távolban megpillantottuk táborunkat, azt hittem, sosem érünk oda.

De odaérünk, és elkezdünk inni. Érdekes módon először csak egy liternyi fér belénk, aztán 5-10 percenként valamelyikünk újabb adagot tölt magába, és ez így megy estig, miközben nem izzadunk, egy csepp vizeletünk sincs, testünk nyeli a vizet, mint a szivacs. Utólagos becslésünk szerint 9-10 liter vizet

Trófeájuk bevitelét a tagországokban a CITES hosszabb időn át tiltotta, 1998 óta ismét engedélyezi. Rájöttek, hogy az argalit sem a sportvadászok, hanem a környezet megváltoztatásától és a helyi lakosság húsvágy miatti mérsárlásától kell féltetni.

Ritkasága, látványos trófeája következtében az elsősorban észak-amerikai birkavadászok igen magasra verték fel kilövési díját, a világ egyik legdrágább vadászható vadja. A felsorolt argalifélék közül az amerikai birkavadászok talán a Marco Polo argalit kedvelik leginkább, mert ennek trófeája a legmutatósabb. A világrekord szarv hossza 190,5 cm! Az igazi ínycsecek által talán a legtöbbszörre becsült alfaj, mely egyes elméletek és genetikai vizsgálatok szerint minden vadbirka faj őse, az Altaj argali. Ennek licenceit gyakran árverésen értékesítik, olyankor drága magánrepülőgépek sorakoznak az ulánbátori reptéren, mert sikk személyesen licitálni.

Mint minden birkafélének, a magas hegyek jelentik otthonát, de jobban kedveli a lankásabb lejtőket, mint a nyaktörő meredeket. Az állandó zaklatás elől ma már több helyen mégis ilyen vidékekre húzódott vissza.

Valószínűleg az első, de mindenképp a legnagyobb teljesítményt nyújtó magyar trófeavadász, aki argalit lött, gr. Apponyi Henrik lehetett, aki 3200 km-es gyalogos (!) expedícióján ejtett el ketőt 1930-ban. (Ugyanekkor 4 baralt, két kőszáli kecskét és egy markhort is zsákmányolt!)

Aki többet szeretne tudni az argaliról, olvassa el UGRAY TAMÁS: *Kosokra vadászva a selyemút mentén* című kötetét!

ittunk meg fejenként, mire vizelni tudtunk.

A tapasztalat, hogy alig tizenhat óra alatt így kiszáradtunk a meleg és az állandó szél következtében, más megvilágításba helyezte számomra a víz fontosságát. Napközben igen meleg van, de az állandó szél szárítja az izzadságot, ezért fokozott a verejtékezés és a folyadékvesztés. Hiába, ez itt a Góbi sivatag és az Altaj határa, itt mások a játékszabályok, amelyek szerint játszani kell, ha egészségben haza akar érn az ember. De ami a legfontosabb, két pompás argalicsiga díszíti táborunkat.

Korunk „sikerfajai” – a nyest és a nyuszt

Dr. Kalotás Zsolt

Ha a hazai vadon élő emlősökkel kapcsolatos értékelésre szánjuk el magunkat, Lovassy és Vásárhelyi mérőföldkönek számító múlt századi munkáit nem kerülhetjük meg. A két egymáshoz nagyon közel álló menyétféle ragadozó, a nyest és a nyuszt esetében sincs ez másképp, hiszen állományuk mai helyzetét csak a változás tendenciájában értékelhetjük helyesen.

Mindkét tudósunk egybehangzóan állította, hogy a nyest hazánkban általánosan elterjedt faj, amely az emberi településeken, természetes odvakban gazdag idős- és középkorú erdőkben él. Különösen kedveli a sziklás hegyvidéki erdőségeket, ezért a német nyelvből átvett „tükörfordítás” nyomán sok helyütt „könyest”-nek (*Steinmarder*) is nevezték. A nyusztot abban az időben is az idősebb korú közephegységi és ártéri erdők lakójaként ismerték. Németből átvett szinonim neve: „fanyest” (*Baumarder*) is utalt élőhelyére. 1971-ig (védetté nyilvánításukig) a nyest is és a nyuszt is vadászható faj volt Magyarországon, éves terítékük kiegyenlítően 400–500 példány között mozgott, de persze a terítékadatok nem tartalmazták azokat a példányokat, amelyeket nem vadászati eszközökkel, hivatalosan pusztítottak el. Sokkal hitelesebbek lettek volna az adatok, ha a szücsöknél évente kikészített gereznákat veszik számba. Ha becslésekbe bocsátkozunk, a nyest esetében 1-2 ezerre tehetjük az évente hasznosított mennyiséget, hiszen a baromfi védelmében a házaknál csapdázott, elpusztított pél-

dányok nem kerültek a statisztikákba. A nyuszt esetében azonban csupán 20-30 százalékkal szükséges növelnünk a terítékadatokot, ha közelebb kívánunk kerülni a valós képhez, hiszen a faj tipikusan erdei élőhelyeken él, így gyakorlatilag kizárólag vadászati módszerekkel (lőfegyverrel és csapdával) ejthető el. Bár a menyétfélékről a múlt században nagyon hiányosak voltak az ismeretek, a nyest és a nyuszt társadalmi megítélése nagyon hasonló volt a jelenlegihez. Napjainkra a közgondolkodásban is erősödött az ökológiai szemlélet. A legújabb vizsgálatok szerint az urbanus viszonyok között, valamint az erdei környezetben élő nyestek táplálékának összetétele jelentősen különbözik. A „városi” nyestek kiválóan alkalmazkodnak a lakott területek „mesterséges búvóhelyeihez” és „természetes” táplálékinálatához. Széles spektrumot felölelő étlapjukon nagy szerepet kap az ehető városi hulladék, nagy százalékban szerepelnek a kommenzalista urbanus rágcsálók (egér, patkány), a városi madarak (házi veréb, gerlék, galambok, rigók stb.), az épületekben élő denevérek, a rovarok és egyéb gerinctelenek, de rendszeres táplálékforrásnak számítanak a háznál tartott szárnyasok, azok fiataljai és tojásai is. Az erdei és mezőgazdasági környezetben élő nyestek táplálékában a városi hulladék elvételre szerepel, nagyobb arányban fordulnak elő viszont a talajszinten élő rágcsálók (pockok, egerek), a tavaszi és a nyári időszakban nagyobb arányban fogyasztanak madártojást, fognak talajon és faodvakban költő madarakat, a téli hónapokban kimutatható a dögfogyasztásuk is. A nyuszt táplálékában is felfedezhető ez a szezonális, de a zsákmánylistájukon az erdei környezet nyújtotta táplálék dominál. Bár mindkét faj alapjában véve ragadozó, táplálékukban mégis jelentős szerepet tölt be a növényi eredetű táplálék, különösen a nagy cukortartalmú gyümölcsök (szilva, cseresznye, meggy, eper, körte, kaj-

szí, szőlő a nyestnél; szeder, madárcseresznye, vadkörte, mirabolán, berkenye, som, kökény, szamóca, málna, eper a nyusztnál) és esetenként a gabona (kukorica, búza) is. A múlt század és a jelen zoológusainak véleménye megegyezik abban, hogy a két faj vadgazdálkodási kártétele nem jelentős, bár alkalomadtán a nyest és a nyuszt is elfogja az apróvad fiatalját. Esetenként mérhető kárt okozhatnak a szárnyas vadban, különösen a mesterségesen tenyésztett, természetellenesen felduzzasztott állományban. Tény viszont, hogy a múltban sem azért vadászták a nyestet és a nyusztot, hogy csökkentsék az általuk az apróvadban okozott kártételeket, hanem elsősorban értékes gereznájuk miatt. Ma főleg a családi házban élők panaszkodnak a nyestek kellemetlenkedései miatt. Nyáron – a párzási időszakban és a fiatalok önállóodásának idején – ugyanis eléggé feltűnően viselkednek, hangoskodnak, dübörögnek a padlásokon, tetőkön. Valamilyen kideríthetetlen indítékból előszeretettel rágiák el az épületekben húzódozó telefonvezetéseket, antennaszínórokat, sőt a parkoló autók műanyaggal bevont vezetőkeleit is. Ez utóbbi komolyabb következményekkel is járhat, hiszen az előidézett elektromos rövidzárlatok akár tragikus tüzeket is okozhatnak. A madárvédők sokszor mind a nyesteket, mind pedig a nyusztokat a pokolba kívánják, hiszen megghiúsíthatják munkájuk eredményét. Az ország több régiójából, megyéjéből is beszámoltak már arról, hogy a nyestek előszeretettel foglalják el a gyöngybaglyok klaszikus költőhelyeit. Ez a Dél-Dunántúlon akár a potenciális költőhelyek közel 50 százalékát is jelentheti. A nyusztok jelentős pusztítást vihetnek végbe a mesterséges odúban megtelepített erdei madarak állományaiban, sőt a természetes odúban költő fajokat (kék galamb, füleskuvik, hamvas küllő stb.) és a gallyfészekben költőket (fekete gólya, erdei fülesbagoly) is károsíthatják. Egyes megfigyelések szerint nagy számuk miatt a talajon költő császármadár visszatorzulásában is jelentős szerepet játszanak a menyétféle ragadozók.

Az utóbbi évtizedekben a nyest és nyuszt Közép-Európában – így hazánkban is – egyértelmű expanzióban van. Ez a tény valószínűsíti, hogy e két menyétféle ragadozó gyors térhódítása egyáltalán nem a 33 évvel ezelőtt kimon-

dott védelem számlájára írható, hanem sokkal inkább az élőhelyek számukra kedvező irányú megváltozása miatt következett be. (A nyest védelmét egyébként időközben – 1988-ban – fel is oldották, és a fajt a vadászhatók közé sorolták. Vadászati idénye november 1-jétől február 15-ig tart.) A Szent István Egyetem Vadbiológiai Intézetének felmérései szerint a nyest az ezredfordulón az ország vadászterületeinek 97 százalékán fordult elő, ezen belül 86 százalékán állandó falként. Ugyanezen felmérés szerint a nyuszt a vadászterületek 59 százalékán állandóan jelen volt, míg 18 százalékán alkalmilag jelent meg. Nagy a valószínűsége annak, hogy a jelenlegi vadászati nyomás a jövőben sem fogja érezhető mértékben befolyásolni a nyest hazai populációját, vadászatának ugyanis nincsenek széles körben elterjedt „hagyományai”, igazán hatékony, a nemzetközi elvárásoknak (berni egyezmény, EU-irányelvek) is megfelelő csapdázási módszerek pedig nálunk még nem közismertek. Egészen bizonyos, hogy a lelőtt és legálisan csapdával elfogottnál jóval több nyest pusztul el a közutakon, de ez veszteség az országos állományon nem látszik meg. Különösen a „pacsmagolás” és a fiatalok önállóvá válásának idején szedi áldozatait a közlekedés. Az illegális csapdázás, mérgezés, az egyéb „urbanus” balesetek miatti állománycsökkenés nem elhanyagolható, de úgy tűnik, hogy populációs szinten ez sem okoz országosan érezhető állománycsökkenést. A nyuszt védelmi státusának megváltoztatása már több mint két évtizede napirenden van, de eddig csupán annyi történt, hogy a faj természetvédelmi értékét 2001-ben – a jelentős infláció ellenére – mérsékelte a környezetvédelmi tárca. Ez azonban egyértelmű jelzés, hogy hamarosan eljön az ideje, amikor a hazai nyusztállományokat a természetvédelmi elveknek megfelelően regionálisan tervszerűen szabályozni kényszerülünk.

Nyest (Kalotás Zsolt felvétele)

Nyuszt (Réti Zoltán felvétele)

Míg a kölykök megszületnek

Szabó-Tóth Péter

Amikor a fedeztetés megtörtént, sokan azt hiszik, nincs is más dolguk, mint várni a kölykök érkezését. Nos ez nem így van! Jó néhány teendő vár ránk, míg a kölykök megszületnek.

Természetesen rendelkezniük kell kennelnevvel, mert ha ez nincs, akkor előfordulhat, hogy a kölyköknek nem tudunk időben származási lapot (törzskönyvet) kiváltani. Tehát a kennelnev kiváltását ne halogassuk, mert e folyamat akár több hónapot is igénybe vehet.

Az sem árt, ha megfelelünk a törzskönyvezéshez szükséges minimális követelményeknek (tenyésztés, le, képességvizsga), mert ha nem, akkor csak jóval magasabb áron jutunk a származási lapokhoz, és felülbélyegzett törzskönyvet kapunk.

A kezdetek

Kezdetben nem kell mást tennünk, csak várni. A szuka étkezését nem kell megváltoztatnunk, ugyanannyi kosztot adjunk, és ugyanakkor, mint eddig. A sétától és mozgatótól sem kell eltekintünk, de várandós kutyánkat kíméljük az erőlködéstől és kimerüléstől.

A harmadik hetet követően az állatorvos egyszerű vérvétellel már meg tudja állapítani, hogy vemhes-e ebünk. Ha igen, akkor féregtelenítés és oltás következik. Vigyázat, vannak olyan készítmények, amelyeket nem adhatunk vemhes kutyáknak!

Már ekkor feladhatjuk a hirdetéseket a különböző kutyás folyóiratokban és szükség szerint egyéb újságokban. (Azért ilyen korán, mert gyakran hosszú az átfutási idő, és kutyusunk nem fog igazodni ehhez.)

Az ötödik héttől a várandós szuka takarmányszükséglete folyamatosan növekszik, tehát gondoskodjunk a megfelelő mennyiségű és minőségű táplálékról. Ebünk hasürege ilyenkor már telítettebb és feszebb, ezért ne csak egyszer, hanem naponta kétszer vagy akár többször etessünk! Arra viszont ügyeljünk, kutyánk ne hogy elhízzon. Ennek a vemhesség végső fázisánál, illetve az ellésnél káros következményei lehetnek. Az állat hamar kimerül, nem tud megfelelően tolni stb.

Hozzájárhatunk a fialóláda elkészítéséhez is. A láda nyugodt, huzatmentes, lehetőleg kiegyenlített hőmérsékletű helyre kerüljön. A szukat és kölykeit idegenek (legyenek akár emberek, akár állatok) ne zavarhassák! Különösen fontos, hogy rágszáló és rovar ne legyen a helyiségben, a legyeket például folyamatosan irtani kell. A ládában célszerű elhelyezni úgynevezett kölyökmenekítő léceket, rudakat. Ennek lényege, hogy a láda belső felének mind a négy oldalán 10-15 cm mélységben és magasságban (fajtától, kölyöknagyságtól függően) léceket erősítünk föl. Így akár két-három csöppség életét is megmenthetjük: bizony előfordulhat, hogy a kimerült szuka nem ké-

pes kellőképpen odafigyelni és agyonnyomja a kölyköket...

Ha kutyusunk az udvaron fial, akkor természetesen olyan zárt ládáról kell gondoskodnunk (a fenti felteteleknek megfelelően), melynek anyaga vastag és vízálló. Akár kint, akár bent tartjuk a kutyacsaládot, mindkét esetben a láda aljára könnyen tisztítható és fertőtleníthető almot tegyünk. Ha teszem azt rongyot, ruhadarabot helyezünk a kutya alá, akkor az mindig legyen tiszta, cseréljük gyakran. A szalmát és faforgácsot mellőzzük.

Mennyi ideig vehes a kutya?

Az általánosan elfogadott bűvös szám: 63 nap. Ez nagyjából igaz is, de plusz-mínusz egy-két nappal azért számolhatunk, ami még nem jelenti azt, hogy kóros lefolyása lenne a vemhességnek. Az eltérést különböző okok és élettani tulajdonságok (többszöri fedeztetés, túl magas vagy alacsony vehemesség stb.) is kiválthatják. Így, ha mégis határokat kell felállítanunk, akkor általánosan az 59-66-(70) napot adhatjuk meg.

Az ellés kezdete

A pontos időpontot persze minden gazdi szeretné tudni! Alkalmazhatunk egy igen egyszerű módszert, amellyel mintegy 24 órára lehet előre jelezni a kölykök érkezését. Ez pedig nem más, mint az egyszerű hőmérőzés. Az 58. naptól kezdve végbélben testhőmérsékletet mérünk, és ha ez a szám 1 fokkal (0,8-1,5) csökken, akkor biztosan lehetünk benne, hogy 24 órán belül várható az ellés kezdete. Ez az idő elegendő arra, hogy kedvencünket lefertőtlenítsük, különösen a péra és a végbélnyílás környékét, valamint az emlőket. Hosszabb szőrű kutyáknál ugyanezeket a helyeket a szárt lenyírhatjuk.

Az ellés

Az első időszakot megnyílásnak nevezzük, ilyenkor a hüvelyből az ún. nyákdugó ürül. Ez 5-10 óra alatt zajlik le és egészen a tolófájásokig tart. Az állat hasa görcsösen megfeszül, a méhfal összehúzódásai és hasizmok elkezdik kifelé tolni a magzatokat. A pérán keresztül nagyobb mennyiségű folyadék, magzatvíz ürül, vagy ha nem reped fel a burok, akkor egy telt hólyag jelenik meg. A hólyag a kívülre felreped, vagy a szuka tépi fel. Ha ez nem történik meg, akkor nekünk kell a körmünkkel megtenni.

A köldökszinór általában magától elszakad, vagy a szuka rágja el. Ha ez sem történik meg, akkor nekünk kell 2-3 cm-es csonkot hagyva eltépni. Ollót ne használjunk!

Különösen az első almot váró szukáknak segíthetünk sokat. Természetesen jó, ha olyan állatorvosunk van, akit – bármilyen probléma esetén – éjjel-nappal hívhatunk. Célszerű, ha ilyenkor két-három alkalommal is ránéz a szukára, hiszen akár 12-16 óráig is eltarthat az ellés. Ez esetben egy-egy injekció segítheti a könnyebb és gyorsabb lefolyást.

(Eöry Eszter felvétele)

H & B vadászati nagykereskedés Szombathely, Veres Péter u. 13.

Böcker vadászszingek széles választékban **6900 Ft-tól**

Swarovski SLC 8x50 B 379 900 Ft helyett

Zenés ébresztőóra

Buttoló 6500 Ft

10x42 349 900 Ft

9900 Ft

Üzlet: Monarchia Vadászbolt Szombathely, Fő tér 29. Tel.: 94/318-671, 70/315-1314

Postán, utánvétellel szállítunk!

Hisztériás hercegnő, ártatlan hajadon, vakmerő vénlegény

Dr. Czerny Róbert

Nem egy fácánhárem tagjait személyesítettem meg a címbeli felsorolással. Krúdy Gyula, a szerelem és a természet kapcsolatainak fürkészője, a boldog békeidők emberi jellemeinek hiteles tükörfestője kelt a segítségemre, amikor rátaláltam ezekre a közérthető fogalmakra. Az állatvédelem, a természetvédelem és a vadászat területeit kívántam ily módon megjelölni, hiszen nekem, egy természet- és állatvédelmi jogásznak, aki mindhárom jogterület kutatója vagyok, igazán nem könnyű a helyzetem akkor sem, ha egyszerre mindhárom terület képviselőjét felvállalom, és akkor sem, ha a képviselőt mindenki számára érthető kifejezésekkel próbálom jellemezni.

Mostanában vagyok igazán nehéz helyzetben, amikor a kóbor kutyák és macskák lelővése kapcsán számomra érthetetlen indulatokat kelt egy-egy sajtószerplésem. A hisztériás hercegnő (az állatvédelem) hívei akkor háborodnak fel, ha képviselem a vakmerő vénlegény (a vadászat) támogatóinak véleményét, akik a vadállomány védelme érdekében lőnek a kóbor háziállatokra. Az ártatlan hajadon (a természetvédelem) pedig hiába kapja meg tőlem a vakmerő vénlegény udvarló üzeneteit, hiszen a védett és fokozottan védett „kedvencei” elpusztításával a kóbor állatok az ő háza táján is garázdálkodnak, csak nem akarja beadni a derekát, nem áll a sarkára, és hagyja, hogy a hisztériás hercegnő a vakmerő vénlegény idegére menjen.

Azért vállaltam, hogy a Magyar Solymász Egyesület jogásza leszek, mert az egyesület tagjaitól, madárbarát és kutyabulond solymásztársaimtól – bármilyen furcsa, Kedves Hisztériás Hercegnő és Ártatlan Hajadon, ilyen vadászok is vannak! – olyan ügyek meg-

oldására kaptam felkérést, amelyek az általam igazán kedvelt, már említett három jogterület szabályait ötvözik. Rögtön leszögezem: nem vagyok sem „klaszszikus” jogalkalmazó, sem jogalkotó. Lakva ismerem meg a hisztériás hercegnőt (az állatvédelmet), akinek egy munkakutya egyesületébe is beléptem, és az ártatlan hajadont (a természetvédelmet), akinek a „kedvéért” természetvédelmi jogi vizsgát is tettem, valamint a vakmerő vénlegényt (a vadászatot), akinek egyetlen aktív vadásztársaságába be nem léptem, és nagyon ritkán fogadom el ma is baráti meghívását.

Megköszönve a Magaslestől kapott lehetőséget, hogy eddig és ezután is „puska nélkül” üzenhetek a vadászoknak, nyilvánosságra hozom, mi az, amit minden érintettnek tisztán kell látnia a kóbor állatok lelővése kapcsán kialakult jogi polémiában:

1. Egyetértek azzal, hogy az Alkotmánybíróság 64/2003. sz. AB-határozatával megsemmisítette (hatályon kívül helyezte) a vadászati törvény hírhedt 36. §-át, azaz a „dúvadparagrafust”, mert álláspontom szerint az nem felelt meg a modern jogállam demokratikus jogrendjének.

2. Nem értem meg, hogy az AB-határozatnak a Magyar Közlönyben történő megjelenése óta (2003. december 18.) a 36. § hatályon kívül helyezéséig (2004. június 30.), tehát több mint fél év alatt miért nem sikerült megfelelő törvénymódosító tervezetet kidolgozni, és ha mégis kidolgozták, az Országgyűlés miért nem fogadta el. Ez amiatt aggályos, mert július-augusztusban a vadászható állatfajok fiatal egyedek védelme érdekében a jogszabályhiány olyan önkényes értelmezésekhez vezet, amelyekről éppen a 36. § megsemmisítésével kívánták az alkotmánybí-

rák megvédeni a kutyatulajdonosokat.

3. Nem értem meg, hogy ebben a témában a természet- és állatvédelem szakértői (hivatalos szervek és civil szervezetek képviselői, etológusok, biológusok, állatorvosok stb.) miért nem nyilatkoznak nagy nyilvánosság előtt.

4. Nem értem meg, hogy milyen célt szolgál az állatokra vonatkozó jogszabályoknak (az állatok védő, kímélő joganyag) az összevetése az emberi cselekményeket szabályozó jogszabályokkal. Nem értem, miért kell jogterületek kompetenciáját összemossni a jogágakéval (büntetőjog, szabálysértési jog, polgári jog, közigazgatási jog). Miért kell a kóbor kutya-macska problémában ilyen felhangoknak megszületniük, hogy „akinek pénze van, csak az vadászhat”, vagy „inkább a vadászokat kellene lelőni, mert mindegyik bűnöző”?

5. Sajnálom, hogy sem a KvVM-ből, sem az FVM-ből nem hallatszott ki ennek a témának a kapcsán a hivatalos álláspont! Ebben az álláspontban rögzíteni kellene, hogy végre meghatározza-e pontos értelmező rendelkezésekkel a vadászati jog a „dúvad”, a „kóbor állat”, az elejthető vad mint „nem uratlan jószág” vagy éppen „res nullius” megkülönböztetését, és a „vadból elvihető trófea” fogalmát? Meghatározza-e az elkóborolt háziállat jelölésének és ennek

(Takács Szabolcs felvétele)

felismerésének szabályait, és az állatvédelmi jognak megfelelő elejtés (kábitás, veszélyhelyzetben történő kábitás nélküli elejtés stb.) kritériumait? És választ ad-e arra a kérdésre, hogy le lehet-e majd lőni például egy vemhes kutyát vagy macskát?

Kérdések, de a válaszok és azok felelősei nélkül. 2003 szeptemberében, amikor egy igazságügyi konferencián állatvédelmi jogi előadást tartottam héjával a karomon, azt a biztatást kaptam jogász kollégáimtól, hogy folytassam a terület kutatását, képviselőt. Akkor még nem is sejtettem, hogy ez a hisztériás hercegnő, az ártatlan hajadon és a vakmerő vénlegény torzalkodásai miatt milyen komoly nehézségekbe fog ütközni!

GEOVID – világújdonság a LEICÁ-tól

Ultramodern keresőtávcső, beépített távolságmérővel

Alkonyati fényekben megtalálni
egy bakot, elbírálni
a trófeát és pontosan
megmérni
a távolságot,
mindezt
pillanatok
alatt.

Az eszközt megalkottuk
Önnek:
LEICA
GEOVID,
az első
minőségi
keresőtávcső
beépített
távolságmérővel.

Info: 06 20 96-59-173, 06 20 96-59-171
Importőr: Leitz Hungaria Kft.
Madách Imre út 13-14.

Tanácsalanul tébláboltam a Sjöbo-i vadászboltban a fegyverállványok előtt. Svédországi jávor- és magyarországi disznóhajtásokra gondolva keresgéltem megfelelő golyóst. Anyagi megfontolásból a dupla golyósok egyből kiestek, éppen ezért nem sok pillantásra érdemesítettem őket.

A hónap puskája Siklózárás Remington

Kovács László

A bolt vezetője felém nyújtott egy előagyszános **Remington M. 7600-ast**. – Ha megtanulsz vele bányi, ugyanolyan gyors, mint a félautomata Browning! – mondta. – S mivel te működteted a szerkezetét, valamicskét üzembiztosabb is. Ma reggel hozta be valaki eladásra, azért mutatom, hátha érdekel... Valóban érdekelt a használt, de kifogástalan állapotú siklózárás Remington, olyannyira, hogy azonnal lecsaptam rá, megvettem magamnak.

Működési elve rendkívül egyszerű és ergonomikusan talán a legtermészetesebb, mert ismétléshez mindössze az előagyát kell hátrahúzni, majd előre tolni. Nagyon gyors mozdulatsor, aki sokat gyakorol, célzott lövésekkel pontosan olyan tempóban üríthet tárat, mintha félautomatája lenne.

Amikor kezemben tartom ezt a jól átgondolt szerkezetű, esztétikus küllemű golyóst, megvallok őszintén, fogalmam sincs, miért nem vergődött nagyobb népszerűsége Európában. Mert az rágalom, hogy rosszul hord. 70 méterre – ami talán átlagos szórótávolságnak felel meg legtöbb területen, s hajtásban is ritkán lövünk messzebb – a .30-06-os 11,7 grammos Remington Ballistic Tippet kettő centiméteren belüli háromlövéses szórásrápárt ért el. Kell ennél pontosabb golyós? Nemigen, vagy nagyon ritkán, kifejezetten speciális célokra, pl. hegyi vadra. A másik érv

ellene, hogy csövét csak előlről lehet kihúzni, tisztán tartani. Aki ezt tromfnak szánja, az előtt bizonyára ismeretlen az igen praktikus zsinóros tisztítószerezék... Azt ugyanis tökéletesen használhatjuk a töltényűr felől, mint a tololózárásoknál.

Technikai adatok

- Gyártmány: Remington Modell 7600
- Kaliberválaszték: .243 Winchester, .270 Winchester, .308 Winchester, .30-06 Springfield
- Szerkezet: előagyszános vagy siklózárás, a forgó zárfej hat szemölcsessel elöl reteszsel.
- Csőhossz: 560 mm (.30-06 kaliberben létezik 470 mm-essel szerelt karabélyváltozata is.)
- Teljes hossz: 1080 mm
- Tömeg: 3,4 kg
- Tárcapacitás: 4 töltény
- Agyazás: kétrészes, pisztolyfogásos, egyenes, kicsit emelt hátú tussal. Anyaga amerikai diófa, illetve műanyagból kialakítottal is megvásárolható.
- Biztosítás: keresztolókás, a billentyű mögött található. Csak arra hat.
- Egyéb: megfelelő öbnagyságban választva szerfölt ideális hajtáspuska, de más vadászati módoknál is nyugodtan alkalmazható, megállja a helyét. Talán kevésbé szemet gyönyörködtető, de feltétlenül ér annyit, mint bármelyik dupla golyós, persze azonos kalibert feltételezve.

vorokat, villásszarvú antilopokat és rengeteg kistéstű, kajla agancsú virginiai szarvast. Pedig mellette több más golyós vadászpuskája is van. De az utóbbi években valahogy mindig a Remingtont veszi ki a szekrényből, amikor vadászni indul...

Saját Remingtonomból aligha lesz „mindenes puska”, de hajtásokban, esetleges utánkeresésekkor biztosan nagy hasznát veszem, ezért merem ajánlani minden magyar nagyvadásznak, akit nem rettent el „szépséghibája”, ami egyben legfőbb előnyének is számít, hogy bámulatosan gyors ismétlőfegyver.

Egyébként is könnyű szétszedni, leápolni esős vadásznapi után. Voltaképpen magam csak egy hátrányos tulajdonságát fedeztem fel. Keresztolókás biztosítójának működése nem teljesen hangtalan, és csak a billentyűre hat, azt fogja, nem pedig az ütőszeget. Más rosszallónálót nem látok rajta. Kivehető közepagyatárát gyorsan lehet cserélni, aminek hajtásban van főleg jelentősége. Amúgy félelmetesen jó fekvésű, karcsú agyazású, az újabb változatnál az oldalmezeiken szép vésett díszített, olcsó ismétlőfegyver. A csövön kiválóan tervezett és kivitelezett magassági és oldalállításra egyaránt megfelelő mechanikai irányzék van, míg a zárkamrát a céltávcső számára furatokkal látták el.

Dr. Montagh András sokszoros sörétlövő bajnok szintén lelkesedett érte. Az ő siklózárása .222 Remington töltényekkel működött, s főleg nyulakat, varjakat zsákmányolt vele, nem is keveset. Mivel kedvenc sörétes Winchester ismétlői ugyanezen az elven működtek, tehát számára nyilván otthonos volt azonos rendszerű golyóst választani.

Ismerek olyan vadászt, aki főpuskának tart egy Remington Modell 760-ast (előző változatát a jelenleg árusított M. 7600-nak), .270 Winchester ürméretűt, amelyet tíz éve forgat sikerrel. A jó öreg Ken – saját bevallása szerint – még Afrikába is azt vitte magával, nagy kudut, oryxot, hókaorrú antilopot és impalát gyűjtött be vele. Saját hazájában pedig vapatiket, já-

Rendkívüli
vadászlőszer
AKCIÓ!

CCI .22 LR
lőszer
reklámáron!

MFS lőszer GYÁRI ÁRON!
Viszonteladók, lőterek, klubok részére

Ama már bátran világszerte elterjednek mondható .270 Winchester (6,9x64) az egyik legtipikusabb amerikai kaliber, amelyről pedig kezdetben igencsak megoszlottak a vélemények.

A hónap története Amerikából jöttem...

Konstruálásánál a .30-06 Springfield hüvelyét 0,277 hüvelyk (6,86 mm) átmérőjű lövedékkel egyesítették, ilyen felettebb egyszerű módon jött létre ez az új nagyvadász munió. Mindez 1925-ben történt, amikor az újonnan kifejlesztett Modell 54-es toulózás, középgyártás ismétlődő egységben kezdte el kínálni a már akkor tekintélyes múltat maga mögött tudó Winchester tröszt. Bizonyára jól hangozna, ha most azt írnám, hogy ez a valóban modern töltény és hozzá készült fegyver egy csapásra meghódította az amerikai vadászok szívét, és vették, mint

a cukrot. De nem ez történt. Ebből a vadászpuskából – amelyet kezdetben a .270 Winchester mellett csak a .30-06 Springfieldhez csöveztek – az első három évben mindössze csekély 14 ezer darab készült, keresettsége függvényében, míg mondjuk ugyan ezen időszak alatt a régimódi M. 94-es alsó emelőkaros, csőtáras golyósból 75 ezret forgalmaztak... Nem kis különbség a „vadnyugati” jellegű szerszám javára. Időbe telt, míg a kissé maradi felfogású amerikai vadászok hozzászoktak az újféle fegyverhez és töltényhez, amellyel messzire is pontosan, hatásosan lehetett tüzelni. Kifogás persze volt elég: „Too fast

– túl gyors” – nyafogták a töltény nem különösebben modern gondolkodású bírálói. „Spoils too much meat – túl sok húst roncsol” – kontrázott rá a lelki rokon. Holott – mai szemmel nézve a dolgokat – mind a puska, de még inkább a lőszer nagyszerűnek bizonyult, fényesen vizsgázott a gyakorlatban.

Külön érdekessége, hogy ilyen átmérőjű lövedékkel előtte sem Európában, sem Amerikában sosem készült töltény! Fogalmam sincs, de másoknak sem, hogy miért nem a korábban jól bevált 6,5 mm-es (0,264 hüvelyk), illetve 7 mm-es (0,284 hüvelyk)

mellett döntöttek. Esetleg egész egyszerűen „plagizálhatták” volna a nyolc esztendővel korábbi német származású 7x64 Brennekét, mint ahogy a britek tették saját hazájukban a 7x57 Mauserrel, amelyet annak idején nemes egyszerűséggel az angolos hangzású .275 Rigby-re kereszteltek át. (Szegény Peter Paul Mauser tán még ma is forog a sírjában...)

Frank C. Barnes feltételezése szerint a tervezőt egy korabeli kínai származék inspirálhatta, amelynek lövedékátmérője ezzel megegyezett. Mindenesetre sokáig egyedülálló volt a maga nemében ezt az adatot tekintve. Ma már kicsit más a helyzet. Hisz ugyanilyen „maggal” szerelik pl. a .270 Weatherby Magnumot, a .270 JDJ-t, a .270 WSM-ot és az ún. 6,8 mm Remington SPC-t is.

Tehát a .270 Winchester sikere nem rövid idő alatt következett be, mint mondjuk a 7 mm Remington Magnumé, hanem fokozatosan, jóval később. Három tényező segített ebben. Az amerikai vadászok kisebb modern gondolkodásúak lettek. Időközben rászoktak a céltávcsöves toulózás golyósokra, amelyeket korszerű töltényekkel „üzemeltethettek”. Majd megjelent a színen a „Rifleman's Rifle”-nek, igaz

vadászok golyósának becézett M. 70-es Winchester, amelyet .270 Winchesterhez is csöveztek. Végül pedig egy eredetileg arizonai illetékességű szakiró, név szerint Jack O'Connor valóságos beleszeretett ebbe a munióba, mindenre sikerrel kipróbálta, használta, s könyveiben, valamint az OUTDOOR LIFE, majd PETERSEN'S HUNTING vadászlapok hasábjain megállás nélkül hozsannázott róla hosszú-hosszú évtizedeken keresztül. Mire sokan kíváncsiak lettek, vásároltak maguknak ilyen lőszerrel tárazható golyósokat, és meglepve tapasztalták, hogy „Jack tölténye” tényleg nagyszerű!

A második világháború után ez a kaliber Európát is meghódította. Ma már a Kárpátok alatt sem tekintendő ritkaságnak, sőt! Igaz, sosem lesz olyan népszerű, mint a 7x64, de szilárd, jól megérdemelt helyet vívott ki magának kontinensünk kebelében, ami nem kis dolog, tekintettel a hihetetlenül széles, már-már túlzottnak nevezhető választékra.

Legkedveltebb lövedéktömeg hozzá változatlanul a 8,4 grammos. Nézzük, ezzel mire képes a .270 Winchester munió! Osztrák Hirtenberger katalógusból böngészve az adatokat, Sierra SPT Pro-Hunter jelzésűvel szerelve, az a csövet 890 m/s sebességgel hagyja el, közvetlenül ott mért energiája pedig 3327 joule. Belövésnél legjobb, ha száz méterre 3,5 cm-t fölé lö a puska, mert akkor még 250 méteren is mindössze

szé 12 cm-t esik a lövedék! Vagyis ugyanolyan szép a ballisztikája, mint sok közepes magnumé – különösen, ha azokat nehezebb lövedékek látják el –, de azok hátrányos tulajdonságai nélkül. Hisz lövéskor kisebb a visszarúgása még a .30-06-énál is, kb. 10%-kal, azonos agyazású, tömegű puskát feltételezve, és csöve összehasonlíthatatlanul tovább „vadra fogható”, tökéletes állapotban marad, mint mondjuk a .270 Weatherby Magnumé. Természetesen más lövedéktípussal, más tömegben is megvásárolható ez a töltény. Nehéz vadra mégis a .30-06 Springfieldet kicsit ideálisabbnak érzem, vallom, különösen akkor, ha azt 13 vagy 14,3 grammos lövedékek látják el. Nyújtottabb lövésekhez, közepes nagyságú csülkös vadra – pl. alföldi őzvadászatokhoz vagy kecskékre, kosokra a hegyekben – viszont feltétlenül a .270-es a sztár. Mindenesetre akinek máris van 7x64-es vagy .280 Remingtonhoz készült fegyvere, azt nem érdemes – gyakorlati szempontokat figyelembe véve – kicserélnie .270-esre, mert ballisztikailag hajszálnyi a különbség köztük. Amit az egyik „tud”, ugyanarra voltaképpen a másik kettő is képes.

Főleg toulózás ismétlőpuskákat készítenek ehhez a munióhoz, de siklózárat, félautomatát, sőt egyelővőt és duplagolyóst is kaphatunk, ha nem is olyan nagy választékban, .270 Winchester ürméretben. K. L.

Hegyaljai Vadászbolt

Budapest XIII. Visegrádi u. 9. sz.
/volt MAVAD bolt/
Tel: 239-1333, 06-30/9515-663

Árukészletünk:

- golyós és sörtes vadászfegyverek
- gáz - riadó és marókégyverek
- légfegyverek, löbért pisztolyok
- kereső és fegyver távcsövek
- golyós és sörtes lőszer
- egyéb vadászati kiegészítők, felszerelés
- minőségi vadászruházat
- ajándék tárgyak
- bizonytalan fegyverek értékesítése

Aki üzletünkben 300 ezer forint feletti vásárlással rendelkezik a bakonyi területükön egy vadászati váltászatot.

Szolgáltatásaink:

Fegyver javító műhelyünkben a legkorszerűbb Karolyi vállalat minden típusú fegyverek szerelését, karbantartását, felújítását.

Üzletünkben természetesen lehetőségeinket az érdeklődő vadászokat.

Nyitva tartás: hétfő - péntek: 09-17-ig

Tisztelettel várjuk vásárlóinkat.

hungaro-ARMS KFT

FEJVER-NAGYKERESKEDÉS

Balkezes kivitel:

Kaliber: .30-06 Springfield
7 Rem
.222 Rem
.223 Rem
.22-250 Rem + 30.000 Ft felár

Budapest Szerédy utca 112 (06-1) 715-4078	Győr Apáczai u. 14 (06-96) 524 313-040	Mosonmagyaróvár Régis u. 28. (06-79) 471	Somkúthely Buzsáki u. 2. (06) 329 334
---	--	--	---

Internet: www.hungaroarms.hu E-mail: info@hungaroarms.hu

Félelmetes sörétlövés

A kanadai ludak csapata pontosan fölöttem húzott át, a sörétlövésnek éppen a határán, megítélés szerint. Az egyiknek jól eléfogya süttöttem el a szűkebb csövet, mire a madár feje hátrabicsaklott, és jókora puffanással fogott földet. Otthon, amikor pucoltam, mindössze egyetlen szem sörét nyomát fedeztem fel a testén, amely a lábát könnyen felsértette, súrolta. Vajon miben pusztult el ez a vadlúd? Ahhoz, hogy e kérdésre választ kapjunk, kicsit el kell merülnünk, de legalábbis felületesen meg kell mártóznunk a ballisztika magas tudományának idevontakoztatható részében.

Nem tudom, hogy valaki már elgondolkozott-e azon, hogy a golyólövessel ellentétben a sörétlövés kizárólag, csakis úgy vadászias, ha mozgó célra történik. Nem etikus vizen egy helyben ringatózó vad-récére vagy ülő nyúlra elszütni a fegyvert, mert úgymond: adjunk esélyt a vadnak a menekülésre! Holott a találat akkor lenne igazán „holtbiztos”, különben a sebzés esélyét erősen megnöveljük! De úgy sportszerűbb (ám nem humánusabb!) az apróvad terítékre hozása, ha nehezítjük az elejtését. Ezzel lehet egyet nem érteni, vitázni felette, de attól a helyzet alapján véve cseppet sem változik.

Voltaképpen teljesen másként hatékony a golyós és a sörétes töltény. Előbb említett hosszúkás, gyakran ólomhegyben végződő, tombak burkolatú lövedéke a nagyvad vitális testrészt pontosan eltalálva, roncsolva okozza a vad igen gyors végét. Ettől eltérően a sok-sok gömbölyű sörétszemből álló nyaláb az apróvad testét óriási erővel, mintegy „lapátútszerűen” csapja meg, roncsolja a felettébb érzékeny, finom idegvégződéseket, ami egyetlen pillanat alatt olyan irdatlanul hatalmas sokkot okoz, hogy abban pusztul el az állat. A sörétszóva hatásossága függ a lőtávolságtól, a testet ért szemek nagyságától és számától, azok sebességétől és becsapódási energiájától. Ideális esetben még akkor is primán öl, mondhatni, félelmetesen hatásos, ha a létfontosságú szervekig – szív, agy stb. – valójában egyetlen szem sörét sem jut el. A lényeg az, hogy ott is igaznak bizonyult, hogy golyólövéstől eltérően a

sörétszemek hatásánál elsősorban nem a keletkezett seb számít, hanem a minél erősebb sokkhatás. Erre kell törekednünk!

Hagyományos, ólomból készült söréttel töltött patronokat feltételezve, legtöbbször az átlagos kezdő sebessége 400 m/s körülire tehető. Ahhoz, hogy egyetlen szem kellő mélységbe hatoljon egy kisebb madár testébe – pl. szalonka, balkáni gerle –, a szakirodalom szerint (B. HAGLUND–E. CLAESSON: *Vadász-fegyvereim* és JAN AKERMAN: *A vadászok fegyverei* c. könyvei alapján) minimum 1,1 joule becsapódási energiára van szükség, míg valamivel nagyobb szárnyasoknál és szörmés vadnál – fácán, mezei nyúl – 2,2 joule a legalacsonyabb érték. De az első esetben legkevésbé 3 szem sörétre, a másodikban pedig 5-re van szükség ahhoz, hogy a vadat jó helyen eltalálva biztosan leterítse. Mindenesetre akkor járunk a legjobban, ha a vadásziasnak tartott távot – 30-35 métert – nem lépjük túl, ugyanis abban az esetben mind a sörétnyaláb energiája, ereje, mind a raj sűrűsége optimális, a létező legkedvezőbb. Egyebekben pedig minél kisebb a vad, relatív annál nagyobb testének a felülete, amelyet a sörét egyenletesen betérít, tehát annak arányában hatásosabb a lövés. Ezért bukfenchezhetünk fel könnyedén egy mezei nyulat mondjuk 25 méterről, de ugyanezt már nehezen tehetnénk meg azonos feltételek mellett mondjuk egy medvével!

Vadnyugati és bűnügyi filmekben gyakran látunk olyan jelenetet, amikor egyik-másik szereplőt telibe találják sörétes fegyverrel, mire az repül vagy másfél-két métert a levegőben, aztán összerogy. Ez az, ami ugyan jól mutat a mozivászonon – megfelelő, felerősített hanghatás kíséretében –, csak éppen nem igaz. Észak-Európában több alkalommal volt módom megfigyelni, amikor közelről, 10-15 méterről telibe találtak egy-egy őzet söréttel. Mivel a skandináv vadásztörvény, de az ottani etika sem tiltja ezt, magam is éltem az érdekes lehetőséggel, és Európa ezen legkisebb őshonos szarvasféléjéből lőttem pár példányt sörétes fegyverrel, kö-

zelről persze. Egyet sem sebeztem, mind helyben rogyott, mint a jól elhelyezett golyótól, de semmiféle látványos arrébb lökését az állatnak nem tapasztaltam. Tehát ez mesebeszéd; csak filmekben, alaposan megrendezve, fordulhat elő, a valóságban viszont nem.

Bár természetesen a siklózáras vagy félautomata 12-es ismétlők valóban félelmetesen hatásosak közelre, az azt használó profi rendőrök (és bűnözők) kezében. Tíz-tizenöt méteren belül sokkal hatékonyabbak, mint bármelyik golyós puska vagy pisztoly, legyen az akár a létező legnagyobb kaliberű.

Visszatérve a különben jó étvágygal elfogyasztott, sörétszem nélküli, elejtett kanadai lúd zsákmányomhoz, annak csodálatosan gyors, levegőben történt elszenvedését Széchenyi Zsigmond-tól vett idézettel magyarázom. Fácánhajtásokkal kapcsolatban maga is másra hivatkozott: Sir Ralph Payne-Gallwey-re, aki egy „hosszú vadászélet szálhasogatón alapos, tudományosan precíz kísérleteit” adta közre egy könyvben, s „azt is bebizonyította – számtalan példány felboncolása alapján –, hogy optimális magasságból lelőtt, ’legparádésabb’ toronyfácánok nagy részében egyetlen sörétszem sincs! Azok a kivételesen magas madarak csak fejüket, nyakukat, valamely más kényes idegpontjukat ért rázkódás, ’sokk’ hatása alatt bénulnak meg, s magas zuhantukban földet érve, halálra zúzzák magukat. Efféle idegrázkódítás ugyanis olyan magasságban is bénító lehet, ahol a sörét erejéből csak gyengébb ütésre, a madártestbe való behatolásra azonban már nem telik!”

Alighanem ez történt az én kanadai ludammal is. De legalább étkezéskor nem haraptam rá egyetlen sörétszemre sem, ami máskor bizony könnyen megeshet.

K. L.

Vadász mozaik

Óriáskan a Maros árteréből

Csongrád megye Romániával határos területein már nem egy hatalmas kan került terítékre. A Maros ártere összeköttetésben van a határon túl, kb. 90 kilométerre kezdődő romániai hegyi erdővel, onnan érkeznek az agyarasok. A makói *Papp Sándor*; a Maros Vt. elnöke rájuk specializálta magát, sok-sok éjszakán leste a vén kanokat, s lőtt is több aranyérmes agyarút. Idén június 9-én azonban Diana szeszélye nem neki, hanem egy fiatal kollégájának juttatott zsákmányt. *Havass Baláznak* fényes nappal, minden elővigyázatosság nélkül jött ki egy nagy disznó, s azt ő meg is lőtte. A vén, kopasz kant másnap találták meg. Zsigerelt súlya 165 kg volt, a hibátlan nagyagyarak hossza 24,9 és 23 cm, a trófea 129,8 ponttal magasan aranyérmes lett, korát 8-9 évre becsülik. Az ifjú vadásznak ez volt élete első disznója.

Vadászati rádióműsor **Vadászrádió** *Tóth Sándorral*, a MÉM alakult a Budapest Rádió-nyugdíjas vadászati főosztályvezetőjével, *Nagy Istvánnal*, az OMVK fővárosi és Pest megyei titkárával és *Magyar Zoltán* tornász szakmai tanácsadójával *Biró Gabriella*, az OMVK munkatársa. Az első adásban június 13-án *Bornemissza Tamás* műsorvezető többek között a www.vadaszat.net honlapon.

Orvvadászok Kunbaján

Ez év júniusában a kecskeméti K FAG Rt. kelebíai erdészetének kunbajai vaddisznós kertjében orvvadászok két vadkant lőttek le. Az egyik feltehetően elkövető kertjében találták meg a kizsigerelt két kant, melyek egyikének agyara 18 cm feletti volt, míg a másiké 14-16 cm. Megtalálták a lövedékeket és a véres utánfutót is. Később elfogtak és őrizetbe vettek egy, a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható harminchétféves kunbajai férfit. Társa, egy huszonnyolc éves bácsalmási fiatalember szabadon védekezhet. A gyanúsítottak engedéllyel tartott golyós lőfegyverrel rendelkeztek. Mivel a rendőrök úgy vélik, a vaddisznók eltulajdonításában még egy bácsalmási férfi is segédkezett, folytatják az eljárást. Az okozott kár több mint félmillió forint.

Aligha vagyok egyedül ezzel így augusztus elején, amikor pity-mallat előtt ébredvén már a vízállásos helyeket leltározom csak úgy fejben, aztán kint a területen távcsövezem, számolgotom a récéket, hátha feltűnik közöttük valamelyik ritka, védett faj egy-két példánya is. Augusztus tizenötödikén hajnalban pedig a szűnyograjokat hessegetve én is ott állok majd valahol, hogy csak ünnepi alkalmakra tartogatott belga tizenhatosossal kiszóllítsak az árnyékvilágból egy búzatarlón hízott, szép tőkés gúcsért.

Szezon előtt

Detrich János

S vajon hogyan élnek meg e szép napokat a mi új vadászaink? Mit látnak meg ők a szezonkezdet misztériumaiból? Érzik és értik-e a világban zajló folyamatokat, amelyek tragikus és visszafordíthatatlan végkifejlettel járnak majd az emberi faj számára is?

Évről évre növekszik a vadászni kívánók száma. Növekszik a sikeres vadászvizsgát tett, fegyvertartási engedéllyel és vadászfegyverrel rendelkező állampolgárok száma is. Nem növekszik azonban e számmal egyenes arányosságban az igaz vadászok száma. Azoké, akik elkötelezett védői a vadnak és a természetnek egyaránt.

A vadászati etika is tanulható, ma sok helyen jelennek meg etikai témákat felvető írások, a szakképzésben is megtalálta helyét vadászati kultúránknak e sokrétű és nélkülözhetetlen ága.

Szerencsésnek mondhatom magamat, mert épp az idén több olyan fiatalemberrel is összehozott a sors, akiről már sejtem, hogy náluk „kikél majd a beszéd vetése”, más szóval mondhatnám, hogy a tanítás és a jó példa magja termékeny talajra hullott. Hallom az ország minden részében dolgozó kollégáimtól, hogy hál’ Istennek akad utánpótlás. Szembe nem nagyon dicsérjük őket, de azért csak jelét adjuk valahogyan, hogy tudják, jó irányba tartanak.

A kedvtelésből vadászók között is van sok olyan kezdő, akik a hagyományok tiszteletére, az írott tudásra és főleg a tapasztalatra óhajtják felépíteni vadászéletüket. Minden tisztelem és biztatásom az övék.

Hanem aki friss engedéllyel és új fegyverrel mindjárt befizet mondjuk egy „antilopcsomagra”, vagy

rögtön elsőre érmes bikát, bakot „csenget le”, hát, hogy is mondjam, onnan valamit igen-igen hiányolok. Ez pedig a fokozatosság, ami elvezet bennünket az igazán nagy erőfeszítések árán elért eredmények méltó megbecsüléséig.

Akinek erre megfelelő alapja van, az jogosan mondhatja persze, hogy ő nagyon is komoly erőfeszítéseket tesz annak a pénznek a megszerzéséért, amely hozzásegíti őt a várva várt vadászathoz. Neki is igaza van, de már most mondom, két malomban örülünk. Aki vadász akar lenni, annak a vadászathoz kell edződnie. Óráig kell várnia huszonöt fokos hidegben a neki rendelt disznót, s hogyha rosszul lövi meg, utána kell mennie. Sutaseljeztezkor a közeledő rudliból a feltűnően beteg egyedek kell elsőnek kilőnie, akkor is, ha aznap estére özpörköltre hívta a legjobb barátait – egy gyors ismétléssel még segíthet a dolgon. Kacsázáskor pedig ki kell hoznia a legsűrűbb nádasból a legutolsó récéket is, ha már egyszer meglőtte.

A legjobb szakmai képzettség, a legtisztább szándék sem elég azonban, ha nem áll mellette határozott természetvédelmi szemlélet. A vadászat és természetvédelem kölcsönös egymásrautaltságát ma már egyre többen elismerik mindkét oldalon. Közös fellépés szükséges ahhoz, hogy környezetünk változásait ellenőrizni, befolyásolni képesek legyünk. A természet mindig változik, nem állapotban élünk, hanem folyamatban. Az eredményes együttműködés kulcsa az, hogy e folyamatok irányát megnyire vagyunk képesek előre meghatározni, eléjük menni, megtalálni a megfelelő válaszokat.

Amíg mi egymással vitatkozunk, a dolgok elsuhanak a fejünk fölött, a késedelmet pedig nagyon nehéz behozni.

Vadászéletük kezdetén álló társainknak jó tanácsként mondhatom,

hogy ha nem feledkeznek meg a természetvédelem szempontjairól, végső soron a vad érdekeiről, úgy etikus magatartású, igaz vadász válhat belőlük. A gyakran tapasztalható vadászatellenességre is bekövetkező hatással lehet a vadász példás magatartása.

Nézzünk néhány példát, hol is érhető nyomon a vadász felelőssége a természetvédelmi elvárásokkal szemben. Az első, legkézenfekvőbb dolog a védett fajok kímélete. Itt felmerül a pontos fajismeret kérdése. Manapság gyakran megüti a fületem, hogy még gyakorlotabb vadászok is csak „görbecsőrűek” gyűjtőnév alatt emlegetik a ragadozó madarakat, a faj szerinti megkülönböztetést kerülve. Nemcsak a vadászható fajokat kell pontosan ismernünk, hanem minden nálunk honos fajt. Hazai faunánkban nyolcvanöt emlős és háromszáznál több madárfaj található. Közülük tizenhét emlős és tizenhárom madárfaj vadászható. Nem fordulhat elő védett faj lelővése, ha mégis, akkor a vadásznak vállalnia kell a következményeket.

Megjegyzendő ezzel kapcsolatban, hogy vadászatban – elsősorban vízi vad esetében – a hajnali vagy alkonyati derengésben nem könnyű biztosan azonosítani a fölötünk gyorsan húzó récéket. A vízi vad vadászatának szabályai közé tartozik az is, hogy biztosítanunk kell az éjjeli alvóhelyek háborítatlanságát, megfelelő körültekintéssel ez nem is olyan nehéz feladat.

A vadász önfegyelmét, etikai hozzáállását próbára teheti az a tény, hogy gyakran egyedül mozog a vadászterületen, így lehetősége nyílik a szabályszegésre a felelősségre vonás kockázata nélkül. Ne tegyünk magunknak engedményeket a legkisebb dolgokban sem. Apró kihágásaink egyszer óriási hibához vezethetnek, amelyet már nem lehet kijavítani.

Érdemes itt néhány gondolatot szentelni a trófeaközpontú szemlé-

letnek is. Az értékes trófeák gyűjtése vadászati kultúránk egyik jellemző sajátossága. Akad azonban, aki a trófea értékét csak a pontszámmal tudja mérni. Pedig az elejtés körülményei, nehézségei, vagy a fáradságos utánkeresés adják meg egy trófea igazi értékét.

Van, akinek becsebb egy gombnyársas vagy torz agancs, mint az aranyérmes. Szerencsés, amikor a kapitális agancs viselője emlékeztető körülmények között kerül terítékre. Ez azonban végképp nem tervezhető. Becsülünk hát meg mindent, amit a természet ad, akkor is, ha az fejletlen, selejt agancsú özbak képében jelenik meg.

Etikai és természetvédelmi szempontból egyaránt vitatható a nagy terítékű vadászatok kérdése. Mivel ezeket a vadászatokat tenyészített vadréce, fácán, esetleg fogoly levadászására szervezik, az esemény vadászati értéke nem túl nagy. Az alacsonyan repülő vad miatt magas a baleseti kockázat. A terület zavarása is számottevő, a terítékre nem kerülő nevelt vad pedig vagy a ragadozók prédája lesz, vagy keveredve a természetes szaporulattal, csökkenti annak ellenálló képességét.

Talán csak az szólhat ezeknek a vadászatoknak a létjogosultsága mellett, hogy általuk az egyébként is csökkenő természetes szaporulat kíméletet élvez, valamint az, hogy sok vadgazdálkodási egység számára szinte egyedüli bevételi forrást jelentenek.

A nagy terítékű vadászatokkal szemben megnyilvánuló társadalmi ellenszenv kezelése pedig nagyrészt „piákerdés”. A kívülállóknak a vadászat még most is amolyan „úri huncutság” látszatát kelti, amely néhány kiváltságos szórakozása, ezért sokakban – talán be sem vallottan, de – enyhe irigység forrásává válik. Ne legyenek titkok a vadászat körül, legalábbis ne több, mint amennyit meg mi, vadászok sem tudunk

megfejtani. Itt lenne a természetvédelemmel kialakítandó jó kapcsolatnak felbecsülhetetlen jelentősége. Korrekt, a mainál részletesebb, színesebb tájékoztatásra, ismeretterjesztésre volna szükségünk ahhoz, hogy a vadászat körüli előítéleteket eloszlassuk.

Sok találkozási pontja, érdek-közössége van e két területnek. A vadgazdálkodás a nemzetgazdaság fontos ágazata, a hozzá kapcsolódó ágazatokkal – mint az idegenforgalom, vendéglátás vagy például a húsfeldolgozás – jelentős értéket állít elő. Sok esetben a vadászat az, amely a természetvédelem érdekeit is képviseli, hiszen például az egyes területeken túlszaporodó vaddisznó vadászatával jelentősen mérsékelni tudja a védett növényekben és a földön fészkelő ritka madárfajok szaporulatában okozott károkat. Egy jól képzett hivatásos vadász a területén járó laikus kirándulók számára számos értékes tájékoztatást nyújthat a környék növény- és állatvilágáról, s tapasztalataim szerint meg is teszi ezt.

A hozzánk érkező külföldi bér vadászok pontos oktatásban részesülnek a védett fajokat illetően, a vendéglátó feladata az is, hogy az esetleges kihágást megelőzze, ha már megtörtént, tegyen meg minden szükséges intézkedést.

A bevezetőben a kezdő vadászokról volt szó. Nagyon fontos szerepük van abban, hogy az itt most elmondottak élő valósággá váljanak. Az idősebbek már megcsontosodott szokásokkal, rosszul rögzült, helytelen szemlélettel nehezen alkalmazkodnak a megváltozott feltételekhez – tisztelet a kivételnek. A fiatalok rugalmassága, új iránti fogékonysága, tanulási készsége párosulva az öregektől átvett tapasztalatokkal javára lesz egész vadgazdálkodásunknak, természetvédelmünknek. Bizom bennük, és jó vadászatot kívánok mindjüket!

(Blaumann Ödön felvétele)

Gondolatok a vadászat és a természetvédelem kapcsolatáról

Ami vadászható és ami védett...

A vadászható és a védett fajokat a közvélemény jó része ellentétes, egymást kizáró kategóriáknak véli. Rájátszik erre a természetvédelem egy bizonyos csoportjának rigorózus szemlélete, és néha a leegyszerűsítő sajtó is.

Eszerint ami védett, az nagyon értékes, ritka, legtöbbször veszélyben van, olyannyira, hogy meg kell menteni, kárt egyáltalán nem okoz, inkább hasznot hajt. Ezzel szemben ami vadászható, abból sok van, nem kell különösebben törődni vele, és nem is olyan „nagy szám”, inkább csökkenteni kell, mert rongálja a természeti környezetet.

Először is szögezzük le, hogy a valódi természetvédelem és az igaz vadászat célja egy és ugyanaz: az, hogy egy adott területen sokféle állat- és növényfaj éljen biztonságosan. Csakhogy a vadász ezt bizonyos fajok esetében úgy képzei el, hogy egy meghatározott mennyiséget hasznosít is belőle.

A szilárd törzsalomány és a megfelelő számú szaporulat érdekében a vadászok rendszeresen dolgoznak: etetőket és itatókat működtetnek, erdőket telepítenek és vadföldeket alakítanak ki, olyan mezőgazdasági parcellákat, amelyet kifejezetten a vadon élő állatok természetes takarmányozása és búvó-

hely létesítése céljából művelnek. Az etetőben télen azonban ugyanúgy lakmározik a vadászható fácán, a nyúl és az őz, mint a védett cinke és más énekesmadarak. Az itatógödörökre egyaránt jár tőkés és cigányréce. És nyáron szomját oltja számtalan védett madár.

Miért is vadászunk, illetve milyen kritériumok alapján akarunk vadászni egy-egy fajra? 1. Szép trófeája, azaz agancsa, szarva, agyara vagy prémje van. 2. Finom a peccsenyije. 3. Magas vadászati élvezetet nyújt. 4. Az embernek mint csúcsragadozónak kell szabályozni az állományát. 5. Bizonyos állatfajok érzékenyen károsítják más állatfajok állományait.

Kenyában 1976 óta tilos a nagyvadadás. Ennek következtében a nagy növényevők, elsősorban az elefántok és a kafferbivalyok annyira elszaporodtak, hogy a mezőgazdasági kultúrákban hihetetlen károkat okoznak. Néhány éve tömegesen pusztultak el az állatok, mert letarolták saját élőhelyüket. Nemrég arról lehetett olvasni, hogy egész elefántcsordákat kellett áttelepíteni más vidékekre. A túlszaporodott állomány évente sok embert öl meg. Nemcsak a létszám miatt gyakoriak a balesetek, de azért is, mert az állatok finom ösztönükkel pontosan érzékelik, hogy az ember nem bántja őket, ezért nem is félnek tőle. Ezzel szemben például Zimbabweben vagy Tanzániában szabad elefántra vadászni, de a korlátozott számú engedély ára több mint 10 ezer USA dollár. Ezért egy csomó ember megél az elefántvadászból, a befolyt összeg egy részét viszont állományvédelemre fordítják. Az elefántállomány maga termeli ki saját fönntartásának költségeit. Ma természetvédelmi hatóságaink szigorúan tiltják több védett faj trófeájának behozatalát az országba. Neuralgikus pont az elefánt és az agyara. Pedig az afrikai elefánt állománya nincs veszélyben.

Oroszország egyik legmagasabb hegységében, a Pamíron él a világ leghosszabb szarvú, ritka vadbirkája, a Marco Polo vadjuh. Ritkasága miatt néhány éve leállították a vadászatát. Mi történt? A környékeliek Kalasnyikov géppisztolyokkal lőtték őket a húruk miatt, az állomány végveszélybe került. Újra engedélyezték a vadászatot, 30 ezer amerikai dollárt kérnek egy kosra szóló engedélyért. Ezek után sok tehetős külföldi jött hivatalosan vadászni, a helybeliek a Marco Polóra pedig mint a szemük fényére, úgy vigyáznak, mert vadászata seregnyi embernek ad megélhetést.

Azt, hogy egy faj vadászható-e, avagy védett, sok

tenyező alapján lehet csak megítélni. Itt van például Magyarországon a fogoly. Ez az őshonos vadmadarunk egykor milliószám élt a Kárpát-medencében, ma az állományát 50 ezerre becsülik. Vadászható faj, de csak ott lehet puskázni rá, ahol tenyésztett példányokkal dúsítják az állományt. A létszáma alapján akár védetté is nyilváníthatnánk. Sokkal fontosabb lenne azonban valami jó program az állomány megerősítésére. Erre azonban a természetvédők semmi hajlandóságot nem mutatnak, a vadászok forrásai pedig szegényesek.

Az Egyesült Államokban a normál vadászjegy mellé külön vízivad-jegyet kell venni, aki kacsát vagy libát akar lőni. A befolyt összegből a nemzeti parkokban védett fészkelőhelyeket hoznak létre, ahol a vadászható és a védett fajok szépen szaporodhatnak. Ezek a rezervátumok biztosítják a vadászható utánpótlást, de menedéket nyújtanak a védett fajoknak is.

Szóval a vadászhatóság és a védettség kategóriáit jó volna sokkal életszerűbben értelmezni és meghatározni. Persze ha valaki érzelmi alapon tiltana be minden vadászatot, azzal nehéz most vitatkozni. Hosszabb távon azonban maga a természet cáfolhatatlan érveket szolgáltat. Csak mindez túl sokba kerül.

M. T. <

(Szekeres János felvétele)

PÁKÁSZTANYA

Horgász - Turisztikai szaküzlet Vadászati kiegészítőkkel

Nyitva: H-Cs: 9-19 P: 9-20
Sz: 5-12 V: 5-10

Debrecen, Bem tér 14. Tel.: 52/342-687

MEINDL Kifutó modellek kaphatók
Shoes For Actives 9 000 - 19 000.- Ft-ig
Kéthetente árfrissítés

Szerdahelyi VADÁSZBOLT

kis- és nagykereskedés

**Kényelem és elegancia
a vadászatban is...**

6500 Baja, Árpád tér 1.
Tel.: 00-36-79/424-929
Fax: 79/424-927
Mobil: 06-30/299-2237
E-mail: le_chameau_baja@hu.inter.net

A hermelin nyomai

Takács Szabolcs

Kicsi és ritkán látni, de tudjuk, hogy itt van. Vadászati nagy jelentőséggel nem bír, de nincs olyan természetkedvelő, aki ne figyelne áhítással szökdecselő ugrabugrálását. A hermelinről van szó. Bár nagyon hasonlít a menyétre, egy-két biztos jellemvonás jól elkülönítheti megjelenésüket és hátrahagyott nyomaikat.

A hermelin hossza 24–33 cm, farka 9–14 cm. Teste megnyúlt, hengeres és karcsú. Színe télen fehér, nyáron hasi oldala fehér, egyébként barna. Biztos faji bélyeg, hogy a farka vége télen-nyáron fekete.

Hazánkban szinte mindenhol megtalálható, bár meglehetősen ritkán találkozhatunk vele. Kedveli a tavak, patakok partját és a nádasokat.

A menyét- és a hermelinnyom között legfeljebb kis méretbeli különbséget fedezhetünk fel, de átfedések még így is lehetnek. A hermelin lábnyoma 5 ujjú, mérete általában 20–30 mm. A mutató- és a középső ujj egyforma hosszúságú, és karmai általában látszódnak a nyomban. Lépéshossza tág határok között változhat, kb. 20–50 cm.

Különösebb vackot nem épít, kisebb kotorékokban, faodvakban húzhatja meg magát. Elsősorban kisemlősökkel, üreginyúlakkal, madarakkal és tojásokkal táplálkozik. A baromfiban végezhet pusztítást, esetleg a tojásokat is feltöri. Áldozatának leggyakrabban

A hermelin és a menyét koponyájának összehasonlítása.

A hermelin lábnyomának sematikus rajza.

A hermelin ürülékének képe.

hátulról a nyakát harapja át. Vadászati jelentősége is inkább csak a zártkertekben, neveldekben végzett pusztítása miatt jöhet szóba.

Hullatéka hosszú, hengeres, enyhén csavart, a két végén hegyesedő.

Koponyájának hossza 43–52 mm, szélessége 23–31 mm. Fogazata tarajos zápfogakból áll, a szemfogak jól fejlettek. Fogképlete: 3131/3132=34. ◀

Vadászat Romániában

Az erdélyi átlagember zsebéhez mérten borsos, de a „nyugati” vadászok számára elfogadható összegért ajánlanak a Romániai vadásztársaságok igazi vadászkalandot. Külön kell fizetni a kilövésért, a sebzésért is. A szervezett vadászatokon a préda elhibázásának külön költségtétele van. A trófeáért grammra pontosan kell fizetni. Az érkező vadászvendégek fegyvert is bérelhetnek.

TENGERDI VADÁSZATSZERVEZŐ IRODA
 H-8647 BALATONMÁRIAFÜRDŐ, VILMA U. 9.
 TEL: 30/ 9398 - 207 ; FAX: 85/ 376 - 810
 Web: www.tengerdi.hu ; E-mail: info@tengerdi.hu

Ízeltő programajánlatainkból:

Oroszország	5 vadásznapi 1 szibériai bak	2540 \$
Kazahsztán	7 vadásznapi 1 kőszáli bak	2990 €-től
Namibia	7 vadásznapi 5 vad	2375 €-től
Dél-Afrika	8 vadásznapi 7 vad	2395 €-től
Tanzánia	7 vadásznapi 1 kafferbika	5800 \$

További célszágok: Zambia, Mongólia, Új-Zéland, Kirgizia, Kanada,
Kérésére utánvétellel postázzuk reklámfilmünket!

A legújabb Zenith technikák

A Schmidt és Bender céget valószínűleg nem kell bemutatni, sok vadász fegyverét egészíti ki megbízható és elfogadható árú céltávcsöveivel. Ebben az évben egy újdonsággal lepte meg a vadászokat, köztük is a hajtóvadászat szerelmeseit. A korábbi 1,25–4x20-as távcső továbbfejlesztett változatát rendelhetjük már meg, amelyben a nagyítási érték alsó küszöbét tolták ki 1,1-re. Emellett a látómező 36 m lett (100 m-en), ami 4 méterrel több, mint a korábbi modellé. Az objektív átmérője is változott 20 mm-ről 24-re, és így az optikai üvegből készült, többszörös bevonattal ellátott elemek fényereje is jelentősen javult.

Az újdonságoknak ezzel még nincs vége. A Schmidt & Bender életében először került a szálkereszt a második képsíkba, ezáltal a mérete nem változik a különfé-

Zenith 1,1-4x24

le nagyítási tartományokban. Az eredmény: nagy nagyításoknál is kicsi a szálkereszt takarása – ezáltal pontosabb célzást tesz lehetővé, és jól használható hajtásokban.

A hazánkban 2004 őszétől kapható távcsövek javasolt fogyasztói ára kivitelről függően 248 500–360 500 forint között változik.

Technikai adatok

- Kilépő pupilla: 6,0–13,8 mm
- Szűrületi érték: 3,1–9,8
- Tubus átmérője: 30 mm
- Objektív átmérője: 24 mm
- Hossz: 290 mm
- Tömeg: segédfény nélküli LM 537 g, LMC 552 g; segédfénynyel LM 565 g, LMC 580 g

A Schmidt & Bender ez év közepétől a teljes Zenith szériát megváltoztatja. Ennek eredményeképpen az új távcsövek a már ismert speciális FlashDot világító szálkereszt technikával lesznek szerelve. Ez a megoldás eddig kizárólagosan a Zenith 1,5-6x42-es és az új 1,1-4x24-es távcsövek jellemzője volt. Ennek az újításnak köszönhetően a távcsövek gyenge fényben is kiválóan használhatók lesznek. Azoknak sem kell búsulniuk, akik már rendelkeznek ilyen távcsövekkel, hiszen az új elektronika a régi távcsövekbe is beépíthető.

Zenith 1,5-6x42

Környezetbarát lövedékek

Személyes ismerőseim közül talán a világhírű magyar hegyivadász, Ugray Tamás volt az első, aki az 1990-es évek közepétől fogva, ólommentes, igazi környezetkímélő lövedékekkel szerelt muníciót használt rendszeresen .300 Weatherby Magnum kaliberű, finn Sako gyártmányú ismétlőpuskájához. Kedvenc, vadjuhokra való golyós löszereit maga töltötte, a megfelelő méretű hüvelyek és a lőpor a svéd Normától származott, talán a csappantyúk is, míg a 9,1 grammos ún. HT lövedékeket az USA-ból rendelte meg. Az általa konstruált változat kb. 930 m/s kezdő sebességre volt képes, csodálatosan pontosan hordott, és alig rúgott a fegyver, s ezeket a felettebb kedvező tulajdonságokat sok tekintetben éppen az amúgy rendkívül drága, rézből méretre esztergált, körbördözött felületű, torpedó alakú HT lövedéknek köszönhető, amely alacsony fajsúlya miatt aránylag kis tömeggel is megfelelően hosszúnak bizonyult az ideális összeállításához.

Tulajdonképpen ez volt a kezdeti kísérletező időszak, s ma már egyre több komoly löszergyár szereli golyós töltényeit olyan lövedéktípusokkal, amelyekből egyszerűen kimarad, de mégsem hiányzik a megszórt ólommag. Rendszerint valamilyen rézötvözetből készülnek, elkeskenyedő végük üreges, rejtett bemetszésekkel, és vad testébe csapódáskor e kényszertörési vonalak mellett a csúcs szabályosan torzul, egyforma erős szirmokra nyílik, ami nagy sokkhatást és erős vérzést okoz. Hátrányuk – tisztelet a kivételnek –, hogy lényegesen vastagabb lerakódást okoznak a puska csövében, mint a hagyományos tombakburkolatú, ólombelsejűek. Például ilyen újdonságnál kötött ki a cseh Sellier & Bellot cég a legutóbbi termékeinél. Ezeket különböző közepes kaliberekben, Barnes XLC Coated X-Bullet jelzésűvel szereli, amely megkapóan tengerkéek színezetű a lövedéket borító védőanyagotól.

A finn Lapua néhány esztendeje rukkolt elő a fűrt hegyű Forex elnevezésével, de az nem váltotta be a hozzá fűzött vérmes reményeket, tehát csendben, de annál sürgősebben át kellett konstruálni. S voltaképpen abból lett a zöld műanyag „gombával” lezárt üreges csúcsú Naturalis. Jelen sorok írója még nem próbálta ki, de feltétlenül módját ejti, mert nagyon ígéretes konstrukció. Gyártója garantálja az erős sokkhatást, a kis húsvesztéset – nem szakad darabokra a vad testében –, tömegének közel 100%-át megőrzi, szépen nyílik, egyben marad 500–1000 m/s becsapódási sebességhatárok között. Ez felettebb nagy dolog, mert a többi lövedéktípus zöme nem tud ilyen tág értékmezőben jól „szerepelni”. Egyedüli hátrá-

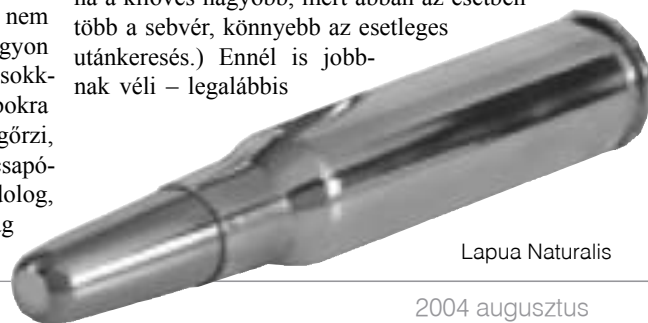
Sako Powerhead

nya, hogy mivel igencsak tompa hegyű, ezért nem való igazán messzire történő lödözéshez, pl. a hegyekbe. De vaddisznóra, gímszarvasra, jávorra, medvére – a gyári brosúra alapján – mindenképpen jó választást jelent, átlagos lőtávon belül, 200 méter alatt.

Az ugyancsak finnországi Sakónak szintén van ólommentes lövedékű tölténye. Ez a Powerhead jelzésű. Fűrt hegyű, rézötvözetből kimunkált, voltaképpen nem más, mint a régóta ismeretes Barnes-X típus. Valószínűleg megvették a gyártási jogát, s hangzatosabb nevére parentálták, ennyi a különbség a két lövedék között. A Ramheadet pedig, amely erősebb kaliberekben készül, Barnes Solid típusú lövedékkel látják el, amely egyszerű, legömbölyített végződésű, kemény bronzötvözet, vastag bőrű, veszélyes nagyvadfajok eljézésére szolgál.

Franciaországban a sokat ígérő ún. GPA fűrt hegyű rézlövedék indult hódító útjára, míg Dél-Afrikában az Inpalát fejlesztették ki. Ez utóbbit bronzból esztergálják, ötvözetének alkotóanyagai: 57% sárgaréz, 40% cink, 3% ólom. Egy Kobus Du Plessis nevű nagyvadászhoz fűződik a kiötlése. Az Inpala Bullets honlapján dicshimnusz zengenek róla – de vajon melyik terméket ócsárolja saját cége? –, mert állítólag rendkívül erős sokkullámokat idéz elő, ami az állat gyors kimúlásához vezet, ugyanakkor praktikus, mert kevés értékes húst roncsol. A belövés és kilövés nyílásai minimálisak. (A magam részéről jobb szeretem, ha a kilövés nagyobb, mert abban az esetben több a sebvér, könnyebb az esetleges utánkeresés.) Ennél is jobbnak véli – legalábbis

Lapua Naturalis

a saját vállalata – az ún. Extrem Shock jelzésűt. Anyaga „Tungsten-Nytrilium Compozit” – fogalmam sincs, hogy ez magyarul milyen ötvözet lehet –, mindenesetre villámgyorsan, hevesen fakad szirmokra a becsapódást követően, és gyártói szerint .308 Winchester kaliberű töltényt ilyen „maggal” szerelve akár 1000 méterről (!) is le lehet teríteni egy szarvast, s ehhez mindegy, hol éri a „csodalövedék” – tüdőt, gyomrot, combot stb. – azonnali sokkhalált idéz elő. Az ilyen tudományos magyarázatnak álcázott dicsekvésekkel csinján kellene bánni, mert minden valamirevaló nagyvadölő jól tudja tapasztalatból, hogy ilyen mágiikus hatású szuperlövedék nincs és nem is lesz soha. S ha ez a bizonyos konstrukció valóban nagyszerű, akkor is ózdkodást vált ki a hozzáértőkből, mert valószínűtlenül túldicsérték, egekig magasztalták. Tehát ügyetlen reklámfogásukkal pont az ellenkezőjét érik el annak, mint amit szerettek volna.

A svéd Ferrobull AB háromféle ólommentes lövedéktípust kínál. Az Entox Mjukstal torpedó formájú, alapanyaga lágyvas, de rézzel platórozott, s azt még molibdén-diszulfid anyaggal is bevonták a biztonság kedvéért. Állítólag nem rongálja jobban a fegyvert, mint a hagyományos megoldásuk. Különben is a csövek tönkremenésének kiváltó oka kb. 85%-ban a gáznyomás, hőhatás, és mindössze 15%-ban felelős érte a

lövődék és a huzagok közötti súrlódás. Mivel ez nem expanzív jellegű, ezért főleg sportlövészetre, illetve rókák, egyéb kártevők vadászatára ajánlják. Az Entox Concave tühegyes, bordázott külsejű, torpedó alakú, immár rézből készül, s a fenti célokra felel meg az is. Komoly nagyvadadászokra pedig az Entox Triple Expand márkajelzésű. Kaliberválasztéka igen széles, .222-től a .338-on át a .375-ig terjed, réz, szintén körbefutó hornyokkal a palást felületén. A kényszertörési vajatok miatt becsapódáskor három erős szirmra hajlik vissza. Tömegét 95%-ban megőrzi, még csonttalalat esetében is. Kitűnő ballisztikai értékekkel rendelkezik, nem csoda, hogy egyre sikeresebb az otthon újratöltőtető északi nimródok körében.

A felsorolást, ha nem is a végtelenségig, de még sokáig lehetne folytatni, ám azt hiszem, ízelítőül ennyi elegendő, és bizonyítékul is arra, hogy egyre több és több környezetbarát lövedékű golyós töltény készül. Igazság szerint elsősorban talán nem is a vadászok, hanem a zöldek öröme, sürgetésére. S bizony könnyen elképzelhető, hogy 15-20 éven belül ezek a különböző homogén anyagú konstrukciók, legnagyobb sajnálatomra, teljesen kiszorítják az ólommagúakat Európa vadászberkeiből.

K. L.

A Diana Vadász – Felnttkepző
Alapítványi Szakképző Iskola és Kollégium
Intézmény-akkreditációs lajstromszám: 0486; Tanúsítvány száma: 06-0015-03; 6640 Csongrád, Jókai M. u. 14., tel./fax: 63/483-790, 30/857-4245, e-mail: dianaszki@vnet.hu folyamatosan szervezi felnttkepzőket a

- vadász-vadtenyésztő szakmunkás (2 év)
- vadász-vadtenyésztő szakmunkás és érettségire való felkészítés (3 év)
- érettségire való felkészítés (3 év)
- vadgazdálkodási technikus (1 év és 2 év)
- vadász-vadtenyésztő mester (1 év)
- vadászpuskaműves (1,5 év)
- környezet- és természetvédelmi szakmunkás (2 év)
- környezetvédelmi szakelőadó (1 év)
- halász (2 év)
- lovastúra-vezető (2 év)
- belovagoló (2 év)
- vízkiűző (1,5 év)

tanfolyamokat, amelyek munkaviszony mellett is végezhetőek.
A tandíjat vagy egy részét a munkaügyi központok téríthetik.
Érdeklődni a megadott címen, telefonszámon lehet.

A Weidmann Kft. a nyugat-magyarországi határ mentén, Vas, Zala, Veszprém és Győr-Moson-Sopron megyében, kb. 200 ezer hektáros területen főként nagyvadra vadásztat. Különösen gazdag e területek szarvas-, őz- és vaddisznóállománya. Arovadás vadászatotőlük mintegy 150-250 km-re lévő területeken lehetséges, de igény szerint Magyarország bármely területén, minden vadászható vadfajra szervez vadászatot. Lehetőség van egyéni, illetve kollektív vadászatra (vadászító hajtóvadászatra), de egy-egy időszakra szóló szerződés alapján ún. „csomag” vásárlására is (igény szerinti konstrukció kidolgozásával segítünk elképzeléseit megvalósításában).

Részletes információ és árjegyzék a

www.weidmann.hu

internetes oldalon található.

weidmann@axelero.hu

SÓLYOM
VADÁSZFEGYVER-JAVÍTÓ BT.

Vadászfegyverek szakszerű javítása, teljes felújítása, agyazás, távcső- és lámpaszereelés.

Bizományosi vadászfegyverek árusítása

1031 Budapest, Keve u. 45/C
(a Római Strandfürdő mögött)
Tel.: 242-2104

BENKOVICS AUTÓCENTRUM
Gazella 2.4TD kishaszonjárművek

- Platós-ponyvas 3 szem. **10 200 € + áfa**
- Platós-ponyvas 3 szem., 4x4 **12 350 € + áfa**
- Platós 6 szem. **11 950 € + áfa**
- Platós 6 szem., 4x4 **12 950 € + áfa**

2400 Dunaiúváros, Lokomotív út 7.
Tel./fax: 25/503-315
Tel.: 25/503-316; 20/926-9833
E-mail: kia@mail.utl.hu

STRAUSS METAL BIZTONSÁGTECHNIKA * 7630 Pécs, Mohácsi út 107. * TEL.: 72/511-707, 72/511-706
FAX: 72/313-316 * INFO@STRAUSSMETAL.HU * WWW.STRAUSSMETAL.HU

Table with 4 columns: Item name, Price, Item name, Price. Includes 'Biztonsági fegyverszekerény' and 'Pisztolytárcsák'.

SZENDI ÁLLATOS BOLT - KISÁLLATELEDEL ÉS FELSZERELÉS * BUDAPEST, XII., SZENDI ÁROK 1. * TEL.: 30/9336-802
E-MAIL: SZENDIALLATOSBOLT@AXELERO.HU * HTTP://WEB.AXELERO.HU/SZENDIALLATOSBOLT/ * NYITVA: H-P 9-18-IG, SZ 9-13-IG

Table with 4 columns: Item name, Price, Item name, Price. Includes 'AKCIÓK' and 'Eukanuba feltenő minőségű kutyatáp'.

SZENT HUBERTUS KFT. VADÁSZBOLT * 7400 Kaposvár, Fő u. 40. * TEL.: 82/430-100 * FAX: 82/511-268
TIBALDB@AXELERO.HU

Large table with 4 columns: Item name, Price, Item name, Price. Lists various types of ammunition like 'BROWNING FEGYVEREK' and 'WINCHESTER FEGYVEREK'.

TREZOR-LIKTOR KFT. * 5600 Békéscsaba, Illésházi út 18. * TEL: 66/453-540 * FAX: 66/546-370
SAFETY@TREZOR.HU * WWW.TREZOR.HU

Table with 4 columns: Item name, Price, Item name, Price. Lists 'FEGYVERTÁROLÓK' and '11320 Fegyverkazetta'.

VADÁSZ-HORGÁSZ BOLT * 5520 SZEGHALOM, KOSSUTH L. U. 10/1. * TEL./FAX: 66/470-223 * MOBIL: 70/275-9453, 70/310-1594

Table with 4 columns: Item name, Price, Item name, Price. Lists 'HASZNÁLT FEGYVEREK' and 'GÁZ- ÉS RIASZTÓFEGYVER'.

ZALA-VADÁSZ VADÁSZATI ÉS KERESKEDELMI KFT. * 8900 ZALAEGERSZEG, TOMPA U. 1. * PF. 277. * TEL./FAX: 92/323-746, 30/288-9682

Table with 4 columns: Item name, Price, Item name, Price. Lists 'Őz' and '351-400 g' items.

ZANAKO BT. * 2230 GYÖMRŐ, LEVÉL U. 6/A * TEL./FAX: 29/330-718, 29/333-952 * NYITVA: H-P: 8-18, SZO: 8-13 ÓRAIG

Table with 4 columns: Item name, Price, Item name, Price. Lists 'VADÁSZRUHÁZAT' and 'Őltönynadrag' items.

Különböző valutanemekben közölt árak

PANNONVAD VADÁSZATSZERVEZŐ IRODA * 2083 SOLYMÁR, ERDŐ U. 24. * TEL.: 26/363-104, 26/560-287
FAX: 26/361-302 * MOBIL: 20/943-5654 * E-MAIL: PANNONVAD@AXELERO.HU

Table with 4 columns: Item name, Price, Item name, Price. Lists 'DÁMBIKAVADÁSZAT ROMÁNIÁBAN' and 'ÉRMES VADKANOK VADÁSZATA'.

KISS AND KOLLÁTH * TRADING DEPOSIT PARTNERSHIP * 2120 DUNAKESZI, FÓTI ÚT 23. * TEL.: 27/540-160
FAX: 27/540-161 * E-MAIL: KOLLATH@MAIL.DIGITEL.2002.HU

Table with 4 columns: Item name, Price, Item name, Price. Lists 'Kafferbika vadászat' and 'Kanadai jávorbika'.

BENKOVICS AUTOCENTRUM * HIVATALOS NIVA TRUCK MÁRKAKÉPVISELET ÉS SZERVIZ * 2400 DUNAÚJVÁROS, LOKOMOTÍV ÚT 7.
TEL./FAX: 25/503-315; TEL.: 25/503-316; 20/926-9833 * E-MAIL: KIA@MAIL.UTI.HU

Table with 4 columns: Item name, Price, Item name, Price. Lists 'NIVA 4X4 TEHERGÉPKOCSIK' and 'DAEWOO D-LINE'.

MISTRAL-HUNGARIA VADÁSZATSZERVEZŐ IRODA * 1122 BUDAPEST, MOSZKVA TÉR 21. * TEL./FAX: 356-3035
MOBIL: 20/971-7779 * E-MAIL: MISTRAL.HUNG@MISTRAL-HUNGARIA.HU * WWW.MISTRAL-HUNGARIA.HU

Table with 4 columns: Item name, Price, Item name, Price. Lists 'MARALSZARVAS' and 'ANTILOPVADÁSZATOK - AFRIKA'.

PHOTOCOM KFT. / LEICA POINT * LEICA BEMUTATÓTEREM ÉS SZAKÜZLET * 1065 BUDAPEST, BAJCSY-ZS. ÚT 5.
TEL.: 483-0290, 20/9432-405, 70/299-4090

Table with 4 columns: Item name, Price, Item name, Price. Lists 'Árak euróban' and 'TÁVCSŐVEK'.

TENGERDI VADÁSZATSZERVEZŐ IRODA * 8647 BALATONMÁRIAFÜRDŐ, VILMA U. 9. * FAX: 85/376-810
MOBIL: 30/939-8207 * E-MAIL: TENGERDI@AXELERO.HU * WWW.TENGERDI.HU

Table with 4 columns: Item name, Price, Item name, Price. Lists 'DÉL-AFRIKAI VADÁSZATOK (ÁRAK EURÓBAN)' and '2. csomag: 7 nap/5 nap vadászat'.

Kacsatan

A leggyakoribb hazai kacsafajt, a tőkés récét mindenki ismeri – legalábbis látszólag. Szeptemberi számunkban bemutatjuk magát a fajt, alfajait, ökológiáját és etológiáját. Megismer-tjük hazai állománydina-mikáját, terítéknagyságát, tenyésztésének főbb mu-tatóit. A cikkben szó esik a tőkés réce vadászatának módjairól, és – ha röviden is – a többi vadászható faj-ról.

Szeptemberi számunkból...

Terítéken a szikabika

Európába az elmúlt évszázadban több szarvasfajt is betelepítettek, ám közülük csak néhányan tudták itt megvetni patájukat. Ezek egyike az ázsiai illetőségű szikaszarvas, amely ma már több országban is vadászható. Cikkünk voltaképpen egy szikaszarvas-vadászatról íródott, ám sok mindent megtudhatunk belőle e különleges állat szokásairól, életmódjáról és hazai állományáról is.

Távcső – táblázat

A puska után a vadászat talán legfontosabb kelléke a jó távcső. Ma már se szeri, se száma a különféle típusoknak, ezért ember legyen a talpán, aki választani tud közülük. Szeptemberi lapszámunkban a különféle távcsövekről összehasonlító táblázatot közlünk, bízva abban, hogy ezzel megkönnyítjük a vásárlást.

A táblázatban a legfontosabb típusok paraméterei szerepelnek.

- Színes magazin lovakról, lovasokról, sportról és tenyésztésről
- Hírek, riportok, tanulmányok, művészet
- Hasznos információk a szakmának és a hobbylovasoknak
- Számptalan apróhirdetés, programelőzetes, turisztikai ajánlat, nagyméretű poszter

NYARALJON VELÜNK!

FIZESSEN ELŐ 2004. augusztus 15-igÉS NYERJEN EGY ÜDÜLÉST!

Első száz előfizetőnk között további 1 pár, Sasvári Iván által méretre készített, lovaglőcsizmát sor-solunk ki. A sorsoláson azon éves előfizetőink vesznek részt, akiknek a befizetése augusztus 15-ig címünkre beérkezik.

MEGRENDELŐLAP

Igen, megrendelem a **Lovas Nemzet** című folyóiratot a ..... lapszámtól, ... példányban. Befizetés csekkben (kérésre küldünk), átutalással a Kiadó Postabanknál vezetett **11992000-02515380** számú bankszámlájára vagy rózsaszín postai utalványon. A postaköltség a belföldre történő előfizetést nem terheli.

Számlázási adatok:

Név/Cégnév: .....

Cím: .....

Telefonszám: ..... e-mail: .....

Kézbesítési adatok (ha a számlázási adatoktól eltérnek):

Név/Cégnév: .....

Cím: .....

KÉRJÜK A KÍVÁNT RÉSZT MEGJELÖLNI!

Megrendelés: éves: (6000 Ft) féléves: (3000 Ft) negyedéves: (1500 Ft)

Fizetés módja: csekk: átutalás: rózsaszín postai utalvány:

Keresse havonta, vagy **fizessen elő** a kiadó postacímén!

...hogy mindent tisztán lásson!

IR 780 WP
vizálló
2,4x nagyítás

IR 760
3,1x nagyítás

látcsövek

Vivitar®

éjjellátók

8x56

9x60

IR 750
fémváz
2x nagyítás

ERVA

Fotó-Optika Canon Fotószaküzlet
1072 Budapest, Klauzál tér 13.
Tel.: (1) 352-8183, (1) 352-8191, (1) 461-0889 • Fax: (1) 461-0890
www.ervafoto.hu • www.vivitar.com